

Not Dead Enough

Not Dead Enough / Vestern
avtorska predstava

4
13

Avtorji besedila so
ustvarjalke in ustvarjalci predstave.

38
67

Ustvarjalke in ustvarjalci:

Borut Bučinel - Sokol
Ivan Čuić - Sokol
Blaž Dolenc - Kača
Adriana Furlan - Žolna
Luka Ipavec - Žolna
Nina Ivanišin - Kača
Klemen Janežič - Medved
Vid Klemenc - Vidra
Luka Marcen - Volk
Nastja Miheljak - Sova
Joseph Nzobandora - Jose - Kača
Maša Pelko - Srna
Anja Pirnat - Vidra
Maja Sever - Srna
Sara Smrajc Žnidarčič - Kača
Mateja Starič - Volkulja
Tina Vrbnjak - Losos

112

Izvršna produkcija: Anja Pirnat
Tehnično vodenje: Grega Mohorčič
Tehnična podpora: Simon Bezek, Brina Ivanetič
Fotografiranje: Ivian Kan Mujezinović, Peter
Giodani in Borut Bučinel
Urednikovanje gledališkega lista: Tery Žeželj
Oblikovanje gledališkega lista in plakata: Mina
Fina, Ivian Kan Mujezinović / Grupa Ee
Odnosi z javnostmi: Tjaša Pureber

Produkcija: Gledališče Glej

Zahvala: Aljaž Jovanović, Laren Polič Zdravič,
Janez Škof, Martin Lovšin / woodmood.si,
SNG Drama Ljubljana, Športno društvo Tabor

9 771855 624000
ISSN 1855-6248

UVODNIK, Tery Žeželj
PROSTRANE PUŠČAVE IN IGRE
MOČI: VESTERN, Jasmina Šepetavc
INTERVJU Z USTVARJALNO EKIPO
NOT DEAD ENOUGH, ustvarjalke in
ustvarjalci predstave
MRTVO, A NE DOVOLJ, DA NE BI
OŽIVELO, Jaka Smerkolj Simoneti

UVODNIK

TERY ŽEŽELJ

S pisanjem uvodnika začenjam v zelo specifičnem času. Nastaja dva tedna po razglasitvi konca epidemije v Sloveniji in v času, ko se javno/družbeno življenje *vrača* v tolikokrat slišani *nazaj*. A tega *nazaj*ni. Spremembe, ki so se dogajale zaradi (ali pod pretvezo) karantene in pandemije, so družbeno realnost vseeno zasukale in ta *nazaj*, ki je še v času karantene ponujal občutke, da so spremembe možne, in upanja, da se bodo sistemske spremembe zgodile, je vedno bolj le *nazaj*v prihodnost, ki se bo trudila biti čim bolj podobna preteklosti in bo čim uspešneje skrbela za trg in potrošništvo. To je torej čas, ko se spet začenjajo dogodki na odprtem, ko kulturno umetniške inštitucije, torej zavodi in društva ponovno odpirajo vrata za omejeno število publike, ko se ustvarjalci spet v živo srečujejo na vajah, in čas, ko smo vsi skupaj kar naenkrat padli *nazaj*v hiperprodukcijo in ustvarjanje, produciranje, sestankovanje, pisanje, branje, gledanje idr. Je čas, v katerem se zdi, da se pravzaprav vsi skupaj zares želimo vrniti *nazaj*, upravičiti svoj obstoj,

pokazati, da je kultura ključni aspekt družbenega in družabnega. A zakaj? Zakaj še naprej ustvarjamo in produciramo *kot, da se ni nič zgodilo?* Zakaj se vračamo k hiperprodukciji, k normalnosti, ki se je že prej za mnoge kazala kot nevzdržna? Kaj vračamo?

Vračamo tukaj uporabljam kot glagol k temu tolikokrat napisanemu *nazaj* in ne trdim, da se je v času pandemije kar koli zares ustavilo, je pa na začetku ustavitev mnogih produkcijskih obratov in delov trga spodbudila verjetje, da bi bilo mogoče zarezati v kapitalistični sistem, ki je vzrok neenakosti, sistemskih nasilij, okoljske krize in izkoriščevalskih odnosov, in vsaj delno zamajati avtoritarnost kapitala. A hipni preklic je, kot se zaenkrat zdi, vse samo še bolj spodbudil in intenziviral in hiperprodukcija je spet oz. še vedno uvedena kot nujna realnost/normalnost. Kako pa je zaustavitev javnega življenja zarezala v razumevanje drugega, njegovega telesa in posledično s tem tudi v najbolj živ medij gledališča, v gledališče kot družbeni

prostor? Kakšne posledice bo pustila? Kakšno vlogo je imel gledališki medij v času karantene? Se je spremenil odnos občinstva do gledališča, prostora skupnosti, kjer se drenjajo ramena neznancev na nagužvanih neudobnih stolih in kjer se pljuva po odru, švica po deskah in dotika s publiko? Kakšne programe bo gledališče izumilo na podlagi izkušnje in kako se bo na novo definiralo? Upajmo, da ne s programi za razvedrilo.

V času, ko se lokalnim šerifom biznis izboljšuje in zakoni pred njimi bežijo, nastaja projekt, ki iz zelo oddaljenih svetov prinaša gledališki western, kjer so prav lokalni šerifi, neenakosti, rasizem, šovinizem, prilaščanje in izkoriščanje narave, privatizacije okolja in spopadi za ohranjanje časti ključne teme in motivi. Žanr, ki temelji na trkih in nasprotjih med zastarelim in modernim, med staroselci in belimi ameriškimi kavboji, med z zakoni urejenim vzhodom in divjim zahodom, med dobrim in zlim, kratka črno-bela slika črno-belih nasprotij, ki konstruirajo

preprosto moralno zgodbo, ki se razpleta od mesta do mesta z boji proti nasprotnikom na spektakularnem ameriškem zahodu. Za prehod v zelo zaznamovan in specifičen svet, le-tega uvajam preko stereotipne podobe, ki verjetno marsikomu pride pred oči ob omembi vesterna:

Peščena tla. Nad njimi val prahu in nato rdeče-oranžno nebo. Silhueta človeka na konju. Od bliže: Stetson klobuk, pisana ruta okoli vratu, barvna srajca, usnjen brezrokavnik, hlače iz jelenje kože in bogato gravirani in okrašeni kavbojski škornji. Ti kavboja varujejo pred kaktusi in skalami in se s peto zatikajo v streme. Sončni zahod se potopi v divjino ameriškega zahoda in noč prepusti alkoholu, pretepom, kockanju, revolverjem in prostituciji, ki se, skupaj s kavbojem, znajdejo v barih prašnih mest. To je svet, kjer je družba organizirana po kodeksu časti, ne po zakonih, ki bi veljali za vse enako, svet osvajanja divjine in podrejanja narave kot vira za človekovo akumulacijo kapitala, zaplenjanja teritorialnih pravic

lokalnim prebivalcem ... In prav tak svet je izhodišče predstave *Not dead enough / Western*, ki bo prenašala in prevajala filmske podobe na oder in skušala pripeljati samotnega jezdeca iz ekranov prejšnjega stoletja na Glejev oder.

Tokratni gledališki list sestavljajo objava nove uprizoritvene predloge *Not dead enough / Western*, intervju z ustvarjalno ekipo in dva strokovna članka. Najprej kontekst predstave in projekta razširi članek *Prostrane puščave in igre moči: western* Jasmine Šepetavc, ki se osredotoča predvsem na razumevanje in vloge ženskih likov v svetu divjega zahoda in kavbojske maskuliniteti. Preko analize spreminjanja kodov in konvencij žanra v drugi polovici 20. stoletja analizira spreminjanje pozicij, ki jih zavzemajo v filmih ženski liki, in spreminjanje idealov moškosti in ženskosti. Sledi razširjeni intervju, ki je potekal v zadnjem mesecu epidemije in popisuje zgodovino projekta ter njegovo takratno stanje, ki je bilo neizbežno zaznamovano s prepovedjo druženja,

z vajami na računalniških ekranih pri vsakem posamezniku doma ipd. Za tem je objavljena delovna verzija uprizoritvene predloge, ki ji nato sledi še članek, v katerem Jaka Smerkolj Simoneti analizira dramski tekst predvsem skozi prizmo uprizoritvene predloge in potencialov, ki jih odpira. V tekstu ponudi teme in načine branja, ki kljub ogromnim časovnim in prostorskim premikom še vedno odzvanjajo. Gledališkemu listu je priložena še Knjižica moškosti, v katero je ekipa nabrala nabor različnih pregovorov, rekov, “modrosti”, ki večinoma utemeljujejo patriarhat in poudarjajo nujno ločevanje med spoli.

Kaj torej pomeni prenos brutalnosti in nepravilnosti ameriškega zahoda ali prenos, kot piše Jasmina Šepetavc, ameriškega filma in mita *par excellence*, v Gledališče Glej in širše v okolje, kjer so se leta nazaj najverjetneje predvsem preigravale otroške igre Indijancev in kavbojcev? Kodeks časti, ki gre onkraj vseh zakonov in krši enakopravnost in pravila »enaka za vse«,

omogoča vzpostavitev šerifov in lokalnih šerifov in zdi se, da oddaljen ameriški zahod s svojimi ne-zakoni ni le zastarel primer iz časov kolonizacije. Žanr, poln kodov in konvencij, namreč lahko na odru z nekaj produktivne distance ponudi in omogoči preigravanje stereotipov in neenakosti ter drugačno perspektivo za osvetljevanje družbenih stereotipov in problemov na globalni ravni. Prenos žanra kolonizacije v čas postkolonialne družbe lahko ponudi zanimive vpogleda v sodobne strukture in strukturne neenakosti. S prenašanjem žanra, ki bazira na etičnih, spolnih in rasnih neenakostih pa se razpirajo vprašanja, kako bodo tovrstne neenakosti obdelane in kakšno mesto bodo dobile na odru. Bo politična korektnost, ki vse tako zelo normalizira, prevladala? Si oder lahko dopušča nekorektnosti, so te celo nujne in produktivne?

Uvodnik zaključujem v času grožnje drugega vala in podtalne panike, ki se spet zažira v družbeno telo. 22 dni »svobodnega« junija torej kaže, da se kljub

vsem prizadevanjem nismo vrnili nazaj, ampak da je na obzorju nova realnost, ki je drugačna in tukaj in zdaj zahteva pozorno analizo in angažma, ki se bo odzival na vedno bolj avtoritarne poteze.

PROSTRA-
NE PUŠČAVE
IN IGRE
MOČI:
VESTERN

JASMINA
ŠEPETAVC

Prizor nam je dobro poznan: panoramski posnetek od ljudi nikoli naseljene prostrane puščave, nad katero se dviga osamela gora, obsijana s pekočim soncem, ki golo pokrajino obarva v opečnato oranžnih tonih. V naslednjem trenutku je na prazni zemlji moč zaznati premikanje figure, ki je ob veličastni orkestralni glasbi vstopila v kader in negostoljubno planjavo zbudila iz sna. Kamera nam figuro pokaže od bližje: gre za moškega na konju; s klobukom, bandano, telovnikom in okoli pasu oprtanima revolverjema. Škornji spodbudijo konja v galop proti malemu mestu sredi pustinje ameriškega Zahoda, za katerega lahko stavimo, da ima gostilno z nihajočimi vrati in ulico, ki se bo tekom filma spraznila za ultimativni spopad med junakom in njegovimi nasprotniki.

Podobo z večjimi ali manjšimi variacijami verjetno vsakdo spozna kot del žanrskih konvencij vesterna, po Bazinu ameriškega filma (in mita) *par excellence*. Ta je z zgodbami o ameriškem načinu življenja v zahodnih teritorijih države množično navduševal gledalke ce na velikem platnu

in domačih televizijskih ekranih ter napajal domišljijo več generacij otrok, ki so se igrali kavboje in Indijance – scenarije, v katerih je bila vedno prisotna (čeravno otroško nereflektirana) predpostavka, da so prvi dobri in drugi slabi. V srčiki z rasizmom tlakovane otroške igre zaznamo klasično strukturo vesterna, ki temelji, po Jimu Kitsesu in Willu Wrightu, enima od zgodnejših raziskovalcev žanra, na opozicijah, predvsem med divjino in civilizacijo ter dobrim in zlim. Če razširimo perspektivo, najdemo še vrsto drugih nasprotij, ki napajajo ideologije ameriškega Zahoda: nasprotja med junakom, ki je v družbeni domišljiji skozi čas dobil obraz Johna Wayna, Garyja Cooperja, Henryja Fonde in Clinta Eastwooda, ter njegovimi (nebelskimi) antagonisti, vzhodom in zahodom, močjo in šibkostjo, individualizmom in družbo, moškimi in ženskami, svetnicami in prostitutkami, človeškim in živalskim, moralo in zakonom ... Zato se je vesterna kmalu (neupravičeno) oprijel sloves, da je vedno predvidljiv, in da s tem, ko vidiš enega,

vidiš vse. To pa ne pomeni, da je bil žanr kaj manj priljubljen! A strukture ne gre jemati za negiblivo in enoznačno; četudi v klasičnem vesternu najdemo prozorna nasprotja, ki jih v kodiranju junakov zlahka prepoznamo, se lahko ta hitro prevrnejo na glavo: junaki so moralno ambivalentni, velikokrat delajo v imenu družbe, a se samotarski kavboji hkrati v njej nikoli ne znajdejo dobro; na videz spodobni meščani ali prijatelji so moralno korumpirani itn.

Vzemimo za primer klasiko *Stagecoach* (1939) Johna Forda, ki je obraz žanra, Johna Wayna, izstrelila med hollywoodske zvezde: med Arizono in Novo Mehiko pelje kočija, na kateri se znajdejo prostitutka Dallas, ki so jo moralistični prebivalci izgnali iz mesta, zdravnik in alkoholik Boone, noseča spodobna meščanka na poti k svojemu možu Lucy, bankir, prodajalec viskija in hazarder. Na poti se jim pridruži pobegli zapornik Ringo Kid, ki ga žene maščevanje proti morilcem svojega očeta in brata. Film pričakovane dihotomije in pričakovanja spretno sprevrača: prostitutka, ki jo je družba izgnala, sočutno pomaga

Lucy, ki jo v imenu spodobne družbe na poti ignorira, vedno pijani Boone se izkaže za sposobnega zdravnika, spoštovani bankir za zločinca, zločinec Ringo Kid pa za junaka in kavalirja, ki na koncu proti novemu življenju v Mehiki odjezdi s »slabim« dekletom.

Junaka klasičnih vesternov tako ne gre zlahka zamejiti na očitne dihotomije; najbolj natančno ga opiše pogrebni nagovor junaku v filmu *The Ballad of Cable Hogue* (1969, Sam Peckinpah): »Ni bil dober moški, ni bil slab moški, ampak, bog, bil je moški.«

Moškost = kavboji

Ena od najbolj kulturnih podob kavboja začuda ne izhaja iz filma, temveč iz reklamne kampanje za znamko cigaret, ki si je želela pridobiti moške potrošnike. V dvajsetih letih 20. stoletja se je po intervenciji oglaševalskega guruja in Freudovega nečaka Edwarda Bernaysa cigarete vseh vrst namreč začelo prodajati predvsem ženskam, češ da lahko s

kajenjem, ki se za dame takrat bojda ni spodobilo, uporniško in feministično kršijo družbene omejitve. »Bakle svobode«, kot so cigarete simbolično poimenovali v tistem času, pa so poleg feminističnega kmalu dobile tudi prizvok feminilnega, zato se je znamka Marlboro v petdesetih letih odločila, da poskuša cigarete zopet povezati z moškostjo. Za uspeh kampanje so potrebovali podobo, ki bi hipno asociirala na kulturni ideal moškosti, torej na moškega, ki bi si mu drugi želeli biti podobni. Odgovor na zagato tobačne znamke je bil kavboj z belim klobukom in prižgano cigareto, lansiran leta 1954, ko je bil filmski western na vrhuncu popularnosti. Do takrat je namreč žanru, kot piše Wright, že uspelo uveljaviti ameriški mit Divjega Zahoda kot »del kulturnega jezika, skozi katerega *Amerika razume samo sebe*«, pomemben del tega mita pa so bile tudi konstrukcije moškosti, ženskosti in odnosov med spoloma, v katere se je oglaševalska kampanja, ki je tokrat svobodo ponudila moškim, uspešno vklopila.

Ideji kavbojske maskuliniteti in svobode pa sta pomembno povezani tudi z nastankom *literarnega* žanra vesterna. Ta je pred svojo filmsko različico cvetel v obliki avanturističnih romanov, ki so se začeli pojavljati predvsem v drugi polovici 19. stoletja in skozi oči svojih junakov opisovali naseljevanje ameriškega Zahoda. Nastanek žanra naj bi bil plod različnih zgodovinskih okoliščin – militarizma špansko-ameriške vojne in spopadov z indijanskimi plemeni, popularnosti diskurzov o »preživetju najmočnejših«, a raziskovalka Jane Tompkins v knjigi *West of Everything* (1993) zapiše, da je bil vzpon žanra predvsem reakcija proti ženski popularni kulturi, ki je prevladovala v javnem prostoru Amerike 19. stoletja (pomislimo na sentimentalne in z religijo zaznamovane romane Harriet Beecher Stowe, Marie Cummins in drugih), in vstopu žensk v javno življenje, v katerem so se udeleževale predvsem kot družbene reformatorke, ki so želele izkoreniniti hazarderstvo, alkoholizem in prostitucijo. Ni naključje, da se vse troje v vesternu

pojavi skorajda po pravilu. Tompkins trdi, da žanr odraža kulturni konflikt, v katerem so si moški 19. stoletja zamislili fiktivno okolje brez žensk, družin, doma, vsakodnevnih obveznosti, družbenih konvencij in religije, na robovih civilizacije, kjer maskulini junaki poustvarjajo rituale fizičnega boja in vzdržljivosti. V srčiki vesterna ni spopad med civilizacijo in divjino, temveč »moški strah pred izgubo svoje oblasti in tako tudi svoje identitete, ki jo vestern neutrudno vedno znova izumlja«. Življenje junaka vesterna je oluščeno na minimum, ki naj bi razkrival resnico obstoja, ko ga otreseš baročnih (družbenih, emocionalnih in ženskih) okrasov. Junakova izkušnja je visceralna in virilna, kar pa ne pomeni, da je tudi romantična – junak je večino filma asketski popotnik, ki se bori z negostoljubnim okoljem; bližnji posnetki njegovega obraza razkrivajo znoj in od sonca ožgano kožo, veter ga obmetava s peskom ali snegom, skoraj nikoli ga ne vidimo jesti, njegovo razmerje z ženskami je negotovo. Edina gotovost v njegovem življenju je ta, da je obdan

s smrtjo, ki jo navsezadnje simbolizira neusmiljena puščava, skozi katero junak jezdi proti spopadu. Na Divjem Zahodu bolj kot govorjenje, ki je v žanru povezano z ženskami (te junake z besedami osvajajo, rotijo in se pred njimi zlomijo), štejejo dejanja, zaradi katerih junak preživi. Zdi se, kot da je kruta narava Divjega Zahoda naravno izbrala najmočnejše med močnimi, in ti kavboji, piše Tompkins, so v klasičnem vesternu vedno beli moški anglosaksonskega porekla, s čimer žanr »naturalizira določene rasne, spolne in etnične tipe kot heroje. *Ni treba reči, da so moški superiorni ženskam, Anglosaksonci Mehičanom, beli moški črnim; to nam je že povedala scena.* «

Svetnice in prostitutke

Tompkins tako zapiše, da je vestern v svojem zavračanju ženskih vrednot in diskurzov sekularen, materialističen in antifeminističen. Kakšno mesto je potem v žanru, ki je postal simbolno povezan z individualizmom, maskulinim nasiljem

in kolonializmu, odrejeno ženskam? John Cawelti v študiji žanra *The Six-Gun Mystique Sequel* pravi, da so ženske v vesternu lahko samo dvoje – spodobne učiteljice ali grešne barske gostiteljice, kar je bila kakopak koda za prostitucijo. Res je, da mnogo vesternov dihotomijo svetnic in »propadlih« zapeljivk, ki se v kulturo in film vrača vedno znova in v različnih preoblekah, ponovi in kompleksno raznolikost ženskosti reducira na dva oprijemljiva klišeja.

Tompkins in Cawelti imata po svoje prav: mnogo klasičnih vesternov je ženske iz svojega sveta odrivalo na obrobja; če so se ženske pojavile, film njihovim življenjem ni namenil veliko časa. A žanr je, paradokсно, ženske tudi rabil: nemalokrat so bile ravno ženske tisto narativno kolesce, ki je sprožilo junakovo pot iskanja in nasilnega maščevanja (za posilstvo, ugrabitev ali smrt »njegove« ženske), a njihova perspektiva je skozi velik del filmov popolnoma nepomembna. V Fordovem filmu *The Searchers* (1956) se ženske pojavijo na začetku in koncu (z izjemo karikature

neke Indijanke): junak, ki ga upodobi Wayne, se vrne na dom svojega brata in njegove družine. Ko Indijanci bratovo družino ubijejo in eno od hčera ugrabijo, se junak odpravi na iskanje izgubljene nečakinje. Čez sedem let jo končno najde, a je ta že postala ena od Indijancev in se noče vrniti domov, kar kavboja, ki jo raje vidi mrtvo kot poročeno s poglavarjem plemena, pripelje do tega, da jo vseeno ugrabi in odpelje domov. Sodobnejši primeri temeljno strukturo ženskih žrtev in herojskih rešiteljev radi ponavljajo: Djanga v filmu *Django Unchained* (2012, Quentin Tarantino) napaja želja po tem, da bi našel in maščeval svojo ženo, ki je sužnja na plantaži.

A spomnimo, western ni tako enostaven, kot bi mu radi pripisali na prvi pogled, tudi ko gre za odnos do žensk. Mark Wildermuth v delu *Feminism and the Western in Film and Television* opozori, da obstaja v žanru feministična tradicija filmov, ki so od samih začetkov vesterna prikazovali močne ženske like, neodvisne od kavbojev, ki jih obkrožajo, in odražali

vsakokratne spremembe v odnosu med spoloma v širši družbi. Žanrsko dihotomijo »dobrih« in »slabih« žensk subvertira več filmih: v že omenjenem filmu *Stagecoach* je spolna delavka, ki so jo izgnali iz mesta, veliko bolj zanimiv in samostojen lik kot noseča spodobna žena; *Westward the Women* (1951, William Wellman) prikazuje skupino raznolikih samskih žensk (tudi spolnih delavk, ki želijo pobegniti stran od starega življenja) na poti v Kalifornijo, kjer se bodo poročile s kavboji, med potjo pa s svojo iznajdljivostjo in pogumom pridobijo spoštovanje svojega mačo vodnika. V filmu *High Noon* (1952, Fred Zinnemann) junaka pred banditom reši njegova religiozna pacifistična žena Amy, potem ko mu ne pomaga nihče od mestnih moških. Ženske pa niti niso zgolj stranski liki. Film iz leta 1954 z neposrečenim naslovnim imenom moškega, *Johnny Guitar* (rež. Nicholas Ray), v resnici govori o junakinji Vienni, ki ima na obrobju nekega arizonskega mesta svojo gostilno in casino. Joan Crawford uteleša neizmerno karizmo, podjetnost in samozavest junakinje, ki

se mirno in odločno postavlja nasproti someščanom (predvsem rivalki Emmi), ki jo želijo izgnati iz mesta. Njeni zvesti moški uslužbenci jo opisujejo z izjavami tipa: »Nikoli nisem videl ženske, ki bi bila bolj moški. *Misli kot moški, obnaša se kot moški in včasih se ob njej počutim, da sam nisem moški. /.../ Nikoli si nisem mislil, da bom na svoja stara leta delal za žensko in mi bo to všeč*«. Viennina moč je v izjavah sicer enačena z moškostjo, kot da je Vienna izjema med šibkejšim spolom, a v filmu presega oba pola spolne dihotomije, spolnih in seksualnih norm časa, niti ni edina ženska, ki to počne – njena antagonistka Emma je prav tako odločna ženska z revolverjem, ki v boj proti svoji sovražnici vplete celo mesto. Podobne vloge kompleksnih žensk, ki ne zapadejo v dihotomijo dobro-slabo, je v žanru vesterna ustvarila njegova velika zvezdnica Barbara Stanwyck v filmih *Forty Guns* (1957, Samuel Fuller), *Cattle Queen of Montana* (1954, Allan Dwan) in *The Furies* (1950, Anthony Mann). V slednjem igra Vance, razvajeno in pohlepno hči

bogatega samovšečnega rančarja T.C.-ja. Med podobnima očetom in hčerko obstaja vez (že skorajda incestuozne) ljubezni, dokler T.C. na posest ne pripelje zaročenke Flo, ki Vance prizna, da se bo z njenim očetom poročila zaradi denarja. Ko jo Flo spretno izrine iz upravljanja ranča, jo Vance v navalu besa v obraz zabode s škarjami in se odpravi od doma s ciljem, da premaga patriarha T.C.-ja. Pri obeh primerih sicer obstaja težava, ki (anti)feministično držo vesternov zakomplicirajo: moški kavboji so z drugimi moškimi sposobni splesti močna (homoerotična) prijateljstva – pomislimo na eksplicitni sodobni primer filma *Brokeback Mountain* (2005, Ang Lee) – ki presegajo njihove vezi z ženskami, medtem ko so močne ženske junakinje nemalokrat zaznamovane s klišejem ženske tekmovalnosti. V opisanih primerih tako velikokrat ni moč najti zavezništva in feministične solidarnosti, junakinje so v svojem individualizmu radikalnejše od junakov, ko poiščejo zaveznike, so to po navadi moški/ljubimci. Vendarle pa obstaja nekaj izjem, denimo *Calamity Jane* (1953,

David Butler, upodobila jo je legendarna Doris Day), ki danes na račun tesnega prijateljstva med pobalinsko kavbojko Jane in mlado pevko Katie velja za subtilno homoerotičen film.

Žanrske transformacije

Žanr vesterna je po svojem zlatem obdobju in prvem revizionizmu v šestdesetih in sedemdesetih za nekaj časa zatonil. V devetdesetih se je vrnil v prenovljeni in bolj »prosvetljeni« obliki, na katero so globoko vplivali tudi spremenjeni ideali moškosti, ženskosti in odnosa med spoli. Revizionistični western se poda v drobnejše družbe, ki je porodila klasičnega predhodnika: potopi se v njeno mizoginijo, v ranljivost žensk v maskulini viziji Divjega Zahoda, kot jo ponuja žanr, v rasizem in strukturno enačenje žensk in nebelskih moških, ki so bili vedno manjvredni naslovnim junakom žanra in nasilno utišani. Tako so od devetdesetih naprej protagonistke westernov nemalokrat ženske, ki avanturistične zgodbe, v katerih

so se svobodni moški preganjali s konji in streljali z revolverji, poskušajo povedati na novo – z vidika tistih, ki enake svobode niso imele_i. V filmu *The Ballad of Little Jo* (rež. Maggie Greenwald) iz leta 1993 je junakinja po rojstvu nezakonskega otroka izgnana iz svojega mesta. Ko jo na poti moški, za katerega je delala, skorajda proda dvema potnikoma in jo ta poskušata posiliti, si z britvico poreže obraz in začne živeti kot moški. Istega leta se je na televiziji, tudi v Sloveniji, pojavila serija *Dr. Queen* (1993–1998), ki, če serijo oluščimo romance, govori o boju junakinje z ustaljenimi spolnimi mejami časa, ki so ženskam preprečevale, da bi bile zdravnice. Prevpraševanje spolnih idealov ni zaobšlo niti moških, kot pokaže nedavni western *The Rider* (2017, Chloé Zhao), v katerem mora junak svoje življenje navigirati med ideali Divjega Zahoda (in mačo kavbojev) ter realnostjo iskanja lastne identitete v drastično spremenjenem svetu.

Vesterni, ki jih lahko gledamo danes, kažejo na pomembne transformacije žanra, ki sta ga izrazito zaznamovala mačizem

in nasilje, ter, širše, transformacije mita neke družbe, ki ga je vestern pomagal ustvariti in ga danes skozi glas tistih, ki so bile _i v zgodovini izbrisane_ i, pomaga preoblikovati. Feministične revizije klasične propovedi o Divjem Zahodu najdemo v vrsti serij in filmov z intrigantnimi ženskimi liki npr. *Deadwood* (2004–2006), *Godless* (2017), *Westworld* (2016–), *Meek Cutoff* (2010, Kelly Reichardt), *The Keeping Room* (2014, Daniel Barber) ipd. Njihove zgodbe nas peljejo v zakulisje tega, kar je bilo v klasikah nevidno: medtem ko so se moški borili za prevlado v puščavi ali na ulici nekega mesta, se je vzporedno odvijala vrsta spregledanih življenj raznolikih žensk, ki so si Divji Zahod in njegove družbene ideale predstavljale drugače od kavbojev, banditov in šerifov. Z besedami Amy, ki v filmu *High Noon* poskuša preprečiti možev spopad z banditi: »Vseeno mi je, kdo ima prav in kdo ne. Gotovo se da živeti bolje.«

INTERVJU Z USTVARJAL- NO EKIPO

Pozdravljeni vsi,

s 4. majem odpiram drive dokument, ki naj funkcionira kot podaljšan in v času raztegnjen intervju do 3. junija. Vanj lahko vsi skupaj ali posamično sproti vpisujemo odgovore, vprašanja, random misli, vezane na projekt, dokument zapuščamo in se k njemu vračamo ter postopoma ustvarimo popis in kontekst za prihajajočo predstavo.

Za začetek imam par izhodiščnih točk, potem pa se lahko vsak po svoje sproti vključuje z odgovori, vprašanji, predvsem pa bi bilo super, da skozi te začetne točke ustvarimo nek kontekst predstavi.

1

Zgodovina tega projekta

Kdaj in kako se je ideja za projekt porodila?

Z Aljažem sva šla en večer na pivo. Večer se je že prevesil v noč, ta pa v jutro, ko se je iz zvočnikov v bifeju zaslišal komad Johnnyja Casha *Jackson. And the rest is history.*

Porodila se je tako dolgo nazaj, da se več ne spomnim. Tako daleč nazaj, ko smo bili še mladi in lepi. Zdaj smo še mladi, lepi, pa tudi že zreli. Je pa res, da od začetka nisem bila zraven, v bistvu sem vlogo nažicala v bifeju.

Nina in Aljaž bosta trdila, da je samo njuna ideja, ampak ni bilo čisto tako. Jaz sem šel ravno po pijačo, ko se je ideja kristalizirala, a bil sem tam.

Mene ni bilo tam. Spala sem, ampak me je sredi noči nekaj prebudilo. Kot da bi me nevidna roka pobožala po čelu, odprla sem oči in za stotinko trenutka uzrla nekega starega indijanskega poglavarja, obrazne poteze je imel zelo podobne Aljaževim, edino nos je bil drugačen, mogoče bolj podoben Klemnovemu. In ta poglavar mi je z Nininim glasom zapel *Jackson town* Johnnyja Casha. Ko sem se zjutraj zbudila, sem imela jasno misel: nova forma! Vestern! Ob jutranji kavi pred vajo sem želela Nini povedati o svojem nočnem videnju, vendar me je prehitela. Rekla je: "Ti moja lepa, pametna, talentirana, top 3 najboljša prijateljica, veš kaj?! Delali bomo vestern, si za?" In jaz sem samo prikimala, ničesar nisem rekla, ker nisem želela, da bi me imeli za čudno. No, in tako se je začelo. Vsaj mislim ... veliko

časa je že minilo, včasih mi spomin nagaja.

Bil sem povabljen k projektu, ko je bil tekst že več ali manj napisan. Ne spomnim se pa, ali je bil več ali manj.

Glede na to, kako dolgo vsi vpleteni govorijo, da že traja ta projekt, dvomim, da sem bila sploh že rojena, ko so štartali.

Jaz sem prišla zraven prek vez in poznanstev, ko je bil tekst že napisan, sprintan in zvezan. Vadili smo kar precej, glede na to, kako težko se je bilo zbrati skupaj ob isti uri ... za silo markirana scenografija in pravo orožje, pa Nini sem prinesla nedrček z ogromno košarico (od prijateljice!), da je lahko še lažje vadila ... pa les smo iskali po družinskih gozdovih in garažah ... skor narjen.

Pisalo se je leto 2014 (v mojem primeru) in zgodba se piše še vedno tudi v 2020 ... Pripadnost projektu, divjemu

Zahodu, kavbojcem, vesternu itn. se je z leti le še poglobila in konkretizirala kot tudi medsebojna naklonjenost in povezanost.

Na začetku je bil pok. Ogromen pok. BANG!!!

Kaj vas je takrat združevalo v tem projektu, je še vedno tako?

Mladost in navihanost. Pa tudi starost in odgovornost. Zelja po tem, da bi delali skupaj, da bi delali po svoje. Da bi se dobro zajebavali. Da nam noben ne bi govoril, da nismo talentirani pa da nič ne znamo. Ne glede na to, da smo danes vsi skupaj bolj izkušeni, se to ni spremenilo.

V prvi vrsti nas je združevalo veliko prijateljstvo in želja po skupnem ustvarjanju predstave, ki nam bo v vseh pogledih v veselje in bo omogočala nam lastne pogoje dela. Kar velja še danes. (Ni Majin odgovor, ampak Tinin, hahaha.)

Jaz sem bil takrat že zaljubljen v Nino Ivanišin. In sem še vedno. Zame je vse isto.

Želja po tem, da bi delali nekaj svojega, verjetje, da bi se pri tem imeli fajn, in upanje, da lahko nastane dobra predstava.

Ma daj nehaj, pa glej te glumce pa to ekipo, to je dobesedno "dream come true" za vsakega režiserja.

Iskrenost in iskrivost. Krešejo se iskre veselja, navdušenja, kreativnosti, smeha, navihanosti. Ogenj ne pojenja, ampak se krepi.

Zadnji igralski dodatek, tako da z zanimanjem berem tele odgovore.

Če kdo še ne ve za naše indijansko poreklo – mi smo volkovi, srne, vidre in sokoli ... Ampak sije nam ista luna. Ze od vedno. AUUUUUUUUU!!!

Kako se je spremenil kontekst za ta projekt in s tem vsebina

projekta samega?

Predstavo smo delali na levem odru SNG Drame Ljubljana, tam bi morala biti tudi premiera. Sami. Zdaj delamo v Gleju in imamo 2 režiserja ...

Leta 2013 je bil svet 7 let mlajši, bil je drugačen. Ne boljši ne slabši. Zgodba se je pletla po našem občutku za vestern, brez navezav na takrat aktualno družbeno politično situacijo, danes seveda nekatere replike, misli, situacije drugače resonirajo. Koncept projekta se ni spremenil, koncept uprizoritve pa zelo.

Vestern paše v vsak kontekst, vedno je kje kakšen šerif. Pri nas sta zdaj to kar dva režiserja.

Divji Zahod se najde povsod. VEDNO. Včasih se niti ne skriva pretirano, samo malo bolje je treba pogledati.

Legenda pravi, da je naša vidra Anja zamahnila s plavutjo ... COF!!! In zdaj smo tu. Prvotnemu tropu smo se pridružile

še druge živali in na izročilu naših prednikov skupaj ustvarjamo nekaj novega.

2

Vestern

Zakaj vestern?

Ker ga slovenski oder nima.

Naš politični prostor (vsaj danes, ko na ta vprašanja odgovarjamo, upam, da bo ob izidu gledališkega lista že vse drugače) je vse bolj podoben Divjemu Zahodu. Zakoni niso za vse enaki, spreminjajo se sproti, po potrebi takih in drugačnih šerifov. Zlata mrzlica, ki je rdeča nit tega žanra, je gonilna sila političnega vrha naše države.

Ker je na Divjem Zahodu mogoče vse.

Omogoča preigravanje stereotipov, ki so lahko brez olepševanja

prikazani. Stereotipi, ki so še vedno prisotni tudi v naši družbi, čeprav so bolj zakriti.

Zanimivo je tudi prestopanje žanrskih meja, kako filmski jezik "ugledališčiti", nekaj tako značilnih potez filmskega jezika pretvoriti v odrskega ter ugotoviti, kako se lahko s tem (po)igramo.

Iskanje intimnih zgodb v izjemno politično definirani situaciji. Distanca, ki jo omogoča neka tako oddaljena žanrska struktura, kot je vestern, omogoči še boljši in manj obremenjen vpogled v družbeno in intimno pozicijo, v kateri smo se znašli.

To so naši dimni signali. PUFF, PUFF, PUFF ... Opozarjajo na nevarnost, ki prihaja k nam z daljnega Zahoda. Veter jo je zanesel že čisto blizu. OJOJ, tukaj je!

Kaj se vam zdi, da ponuja prenos vesterna v slovenski gledališki prostor?

Zakaj ne vestern? Vsak žanr prinese svoje radosti. Noben od nas še nima izkušnje z dotičnim. Skupaj odkrivamo že odkrito toplo vodo in to je med drugim tudi nekaj, kar živi gledališke ustvarjalce.

Ponuja pogled z distance. Od daleč se marsikaj bolj jasno vidi.

Kliče po igri. In igrivosti. Sproščeno in neobremenjeno se lahko poigravamo z Divjim Zahodom, njegovimi zakonitostmi, klišeji in oni z nami. Pravila so za to, da se preizprašujejo. In kršijo.

Mogoče štartamo trend prenosa filmskih žanrov v teater – grozljivke, krimiči, sci-fi, porniči etc.

To, da končno lahko zganjamo tak hrup v teatru! BANG BANG BANG!!! Ampak saj je samo hec. Je pač tak žanr, le zgodbe iz davnih časov in daljnih krajev. A če strel predre srce Indijanca, se iz njega dvigne duh resnice.

Resnice o pretepenih ženskah, umorjenih otrocih, vladajočih roparjih, o izgubljeni zemlji in ljubezni ... Neizrekljivost vsega tega navsezadnje vendarle lahko izrečemo. Skozi alegorijo o svetu, kakršnega imamo tukaj in zdaj.

3

Kolektiv

Kako je vaš kolektiv organiziran, kako sodelujete?

Hvala bogu ni organiziran. Zaenkrat dihamo vsak po svoje in svobodno, tako je sodelovanje enostavno.

Kolektivno, drug čez drugega in vsi skupaj.

Veliko komunikacije.

Celo preveč komunikacije, premalo koncentracije in kot rečeno nobene organizacije. Ampak rezultati so

presenetljivi.

Sproti, zelo sproti. Veliko organizacije poteka preko e-mailov, sporočil in klicev, da se nato srž komunikacije zgodi v bistvu v srečanjih v živo. Gledališče se vendarle ustvarja tukaj in zdaj, v skupnosti, v medsebojnem stiku. Sicer pa se imamo zelo fajn, vedno in povsod. :)

Zoom terorja je konec in končno se lahko objamemo.

Odvisno koga vprašaš, jaz imam v svojem zvezku vse organizirano.

Si delite različne vloge oz. ali so te jasno razdeljene že od začetka?

Meje med vlogami so bile najprej zabrisane, skozi proces dela pa so vedno bolj jasne, vsak se osredotoča na to, kar zna najbolje, da bi skupaj naredili največ.

Bolj kot vloge si razdelimo naloge, ki jih z zanosom prej ali slej opravimo.

Ja, vloge so določene že vseh sedem let. Se pa spreminja, dopolnjuje igralska ekipa in koncept, tako da ni še nič dorečenega.

Kako je nastajal tekst?

Najprej smo se pogovarjali o kavbojskem klišeju, iz tega naredili dramaturgijo zgodbe, ki je vsaj takrat sledila Fraytagu in njegovemu dramskemu trikotniku. Tako je bilo najlažje razmišljati. Sploh nam, ki smo bili v tem delovanju začetniki. Vedeli smo, da mora biti konstrukcija čim trdnejša pa tudi enostavna, da bi lahko potem v procesu nastajanja uprizoritve čim več izhodišč razvili. Zdaj, oboroženi z dvema režiserjema, si upravičeno lahko nadejamo napredka.

Veliko smo se pogovarjali o žanru, katere like vesterna poznamo in Nina je nato z veliko občutka to zapisala v dramski

tekst. A se ta še vedno tu in tam spreminja.

Spomnim se, da sem komentiral par stvari v tekstu, ne spomnim se pa, ali je kdo to potem upošteval. Ne zamerim, ker se tudi sam ne spomnim svojih pripomb.

Če lahko tej zadnji fazi rečemo faza konkretizacije, se je tekst tekom te faze še nekoliko izostril, podčrtal, nekaj je bila premeščanja in umeščanja. Mislim, da je tekom celotnega procesa skoraj vsak na neki točki pokomentiral določen segment, kaj in kdaj točno, to je pa drugo vprašanje ... In odgovor na to neznan

...
Smo pa drugače VSI avtorji besedila, če kdo vpraša!

Se ta projekt v čem posebej razlikuje od vaših dosedanjih gledaliških izkušenj?

Predvsem ima dolgo življenje, ko je bil že klinično mrtev in smo vsi tudi malce izgubili upanje, Anja Pirnat

ni pozabila nanj. Vlila mu je novih moči in zdaj živi polnejše kot kadarkoli.

Definitivno. Mislim, da smo imeli že kakšnih šest prvih/uvodnih vaj. Čudno, da še vedno ne znam teksta.

Začeli smo ga v inštituciji, dokončali ga bomo v neodvisni produkciji.

Zelo. Po dolgem obdobju razpravljanja o tekstu in kje in kako bi to izpeljali, je sledila tišina. Tako da se ta projekt razlikuje od ostalih po tem, da sem mislil, da ga nikoli ne bo.

Zagotovo je to najdlje trajajoči proces, katerega del sem bila. Vmes je bil del časa takorekoč v umetni komi, ampak smo ga uspešno zbudili. Zagnal se je s polno močjo, v Gleju tako diha s polnimi pljuči in nosi s seboj čedalje večjo moč, sporočilnost in aktualizacijo.

Čeprav sem pozneje pridružena članica, mi je najbolj

fascinantno v tem procesu opazovati, kako raznorodna je po eni strani ustvarjalna ekipa, po drugi strani pa še nisem videla oziroma spoznala kolektiva, ki bi bil tako potrpežljiv, odprt in zaupljiv drug do drugega, kot je ta.

4

Korona in karantena
Kako sta korona in karantena vplivali na vaše delo?

Zelo pozitivno, ker smo bili okleščeni ostalih službenih in družabnih obveznosti, smo imeli več prostora in časa za nas. Zdaj, ko se te obveznosti vračajo nazaj na prvi tir, se vračajo tudi dobra stara prilagajanja. But we must remain strong!

Za projekt vesterna smo si izmenjali kar nekaj referenčnih filmov, dokumentarcev, knjig ... Karantena

je prišla prav, da smo si vse to ogledali, brali.

Način dela je potekal v veliko večji meri virtualno, kot bi sicer. Vaje preko Zooma in Skypa, klici, mejli itn. Da se le ne bi preveč zasedeli, smo se odločili vmes tudi za spontane kolesarske izlete.

Sama imam do redko česa v življenju tak odpor, kot do Zooma, ampak vseeno lahko v tem momentu z distance rečem, da smo v resnici veliko naredili v teh srečanjih, kljub temu da je bila naša koncentracija časovno na nivoju igranja Michaela Jacksona po poškodbi stopala (7 minut / polčas). (Eden izmed skupnih karantenskih binge-watchev je bil tudi Netflixov *Last Dance*.) Ahahaha, Jordana, si hotela reči ...

Kako ste se v tem času organizirali in na kakšen način ste sodelovali?

Imeli smo vaje

prek Zooma.

Izjemna izkušnja, ki koncentracijo postavi na novo raven.

Ta nova raven koncentracije je na podmorski višini.

Uff, ne bi več tako, digitalni stiki nikakor ne morejo nadomestiti analognih.

Poleg zoomov je bila obvezna tudi skupna rekreacija ob petkih zvečer: kolesarjenje ali pešačenje po centru Ljubljane.

Se da kakšne faze gledališkega procesa predstaviti v take okoliščine?

Pogojno razčlembe in bralne vaje. Ampak so v resnici slab nadomestek, v bistvu le orodje za to, da skupina ne obupa in ne razpade. :)

Da se marsikaj, najbrž vse ... važno je, kaj te zanima in mene gledališki proces preko zooma ne.

Iskreno, lepo se je bilo družiti in pogovarjati, ampak ne bi tako deloval, če ne bi bilo nujno.

Lahko se nadomesti komunikacijo med ekipo, ne more pa nadomestiti gledališkega procesa; ta za svoj obstoj potrebuje fizično prisotnost.

#nozoom!
#NOZOOM.

So korona in družbenopolitične spremembe vplivale na kakšne ključne spremembe/ideje znotraj projekta?

Ne.

Kako točna predstava za ta nori svet in državo, ki ji rečemo Slovenija. S Šerifom na čelu.

Predstava govori o splošnih vprašanjih družbenega pomena. Torej je v bistvu politična, ne glede na politično sliko katerekoli družbe.

Divji Zahod ostaja tu, tudi v letu 2020, na nas je samo, da upamo, da se ga bo lahko spremljalo le še na gledaliških odrih in v kinodvoranah, ne pa na ostalih prizoriščih. Nekateri

se pač očitno nikoli ne naveličajo igrati "kavbojcev in Indijancev" ...

Včasih smo imeli občutek, da je tekst pred svojim časom, predvsem v obsedenosti in odvisnosti od moči ter brezkompromisni potrebi po tem, da si ljubljene in spoštovane kot (veliki) vodja množice in da (velik) cilj opravičuje (velika) sredstva. Pretresljivo preveč aktualno je tudi vprašanje rasizma.

Se vam zdi, da na vse skupaj gledate drugače, kot bi, če se pandemija Covid-19 ne bi pojavila? Kako?

Kar zadeva ta projekt – ne. Kar zadeva pa moje delovanje v gledališču, se je pa moja volja okrepila in pozornost izostrila. Ne vem, če je to posledica koronavirusa ali je to posledica izolacijskega dolgčasa, ki je za kreativnost nujna komponenta.

Gotovo gledamo in vidimo drugače,

četudi sami tega ne občutimo ali si celo nočemo priznati.

Kako drugače?

Ne vem. Mislim, da bomo to gledali v dokumentarcih čez kakšnih 10 let.

Hmm, mogoče so se nekatere situacije le malo bolj izostrile, priplavale na površje in smo postali na njih bolj pozorni. Ne bi sicer radi podčrtovali, naj tekst in uprizoritev spregovorita sama po sebi.

Ne verjamem, da korona ni spremenila sveta in nas, ne glede na to, kako zelo se vsi trudijo prikazati, kot da je vse isto (ali to, da ni, uporabiti za svojo korist). Zase vem, da sem, kar se tiče specifično tega projekta, še bolj hvaležna, da sem lahko del skupine, ki kolektiv in skupno postavi pred individualno, kar je danes že skoraj nemogoče najti.

NOT DEAD ENOUGH
USTVARJALKE IN USTVARJALCI
PREDSTAVE

Ljubljana, 2013

Delovna verzija: 8. 6. 2020

OSEBE

Jolene McLeane – Jo

Jimmy McLeane

Indijanec

Rose Jackson

Jack Jackson

Django

John M. McCue, šerif

Zdravnik

Bolna kurba

PROLOG

Nekoč, daleč daleč v tem času nazaj, nekje daleč na prekletem divjem zahodu, sta se našli dve ubogi dušici.

Ona lepša od vseh in on boljši od ostalih.

Naredila sta si majhno hišico in ji dala ime dom.

Hišico sta ogradila in na trdi zemlji naredila še malo prostora za par ovac.

Živela sta daleč stran od mesta in se ljubila tako zelo.

Jolene in Jimmy McLeane.

In nekega večera sedita na svoji grobo stesani verandi, strmita v praznino ravnine pred seboj in Jolene pove Jimmyu, da se ji je njuna ljubezen zalezla v trebuh, da raste in raste.

Je že tako, da se človeku včasih zazdi njegovo življenje, ki sicer z njim ravna prav dostojno, preskromno.

In prav zaradi tega se taistega večera Jimmy odloči, da mora na lov.

Na lov na zlato.

Že naslednjega jutra si oprta najnujnejše čez hrbet in zleze na svojo konjsko zvestobo.

Ko se objameta v slovo, se tesno objameta in ko se telesi neradi čez čas vendarle ločita, se ona grdo zbode na njegovem pipcu, ki je kukal iz zaščitnega plaščka.

Ona da krvavi prst v usta, ga pogleda in reče: »Tako prečudno me je zbodlo v srcu ...«

»Ne v srcu, zbodlo te je v prst,« reče on in se nasmehne, spodbode konja in krene na pot.

Na robu majhnega njunega posestva se še za hip ustavi in ji zakliče: »Rad bi, da ji daš ime Leanne.«

Jolene ostane sama in dnevi ji minevajo utrudljivo počasi.

Neke noči jo obiščejo zveri, divji samotarji ravnice.

Ko se zjutraj zbudi, najde svoje družabnice ovčice poklane, prav vse do zadnje.

In ko je takole stala tistega jutra pred hiško in s pogledom motrila ves svoj svet, se ji je vse bolj začelo dozdevati, da se življenje bolj končuje, kakor začenja. Misel na Jimmyja je skupaj z njegovo fotografijo začela izgubljati ostrino. Pa ne samo Jimmy in fotografija, tudi hiška in ograda ter horizont, vse, kar je mogla videti in čutiti, se je razblinilo v mehko prostrano praznino.

Težko je reči, koliko časa je preteklo, preden je spet odprla oči.

A ko jih je ...

Ugotovi, da ji je obet vsega lepega in dobrega, ki ga je tako ponosno nosila pod srcem, začel s krvavimi kapljami odtekati.

Zapahnila je domača vrata in se odpravila do mesta.

Našli so jo čez dobre tri dni komaj še živo na pol poti.

Dobre mestne ženske so ji pomagale, ampak njeno telo se je spremenilo, nič več žensko, bilo je na veke pokvarjeno.

To, kar je ni ubilo, jo je ohrabilo.

Njeno milino je zamenjala žilava trpežnost.

Um se ji nekega jutra zbistri in misel postane jasna: Najti Jimmyja!

Kako je prišla do konja, je zgodba zase.

Take zgodbe se pripovedujejo ob drugačnih priložnostih in se zmeraj končajo z istim naukom: Just nothing stops a woman on a mision.

A ko je imela konja, je bila vsaka postaja bližje.

Pot do gore zlata na daljnem zahodu je bila dolga, ampak na tej poti so bila mesta in v vsakem od mest je bilo dostojno kurbišče, vredno svojega imena.

Pri damah se je dalo izvedeti vse o vsem, še posebej pa o samotnih jezdecih, ki jih je pot osamljala.

V prvem mestu je zvedela, da je lepi Jimmy poštenjak, da je skromen in da se ne spozablja nad pijačo.

V drugem je zvedela, da je nežni Jimmy preveč zaupljiv, da jo je grdo skupil od pijanega grobijana in njegove nemarno neotesane žene.

V tretjem je zvedela, da je jezni Jimmy naveličan poti in da prehitro poseže po svojem pipcu.

V četrtem je zvedela, da je neugodni Jimmy še bolj neugoden, ko spije cel liter in ga potem noče plačati.

V petem je zvedela, da je hladni Jimmy nesramno dober kvartopirec, da partijo izgubi zelo redko in ga zaradi sumljive igre gospodje ne marajo.

V šestem je zvedela, da skrivnostni Jimmy ne potuje več sam, da se je spajdašil z neznancem, s katerim se razumeta skoraj brez besed. Zavezala ju je zlata misel.

In v sedmem mestu je zvedela, da je njenega Jimmya pogubila gostilna Jackson, v mestu Jackson, ki jo imata Rose in Jack Jackson.

Ko se reče, da ga je pogubila gostilna, naj se to ne razume na enostaven način bednega pijanskega pretepa, naj se razume žlahtneje.

Jimmy in njegov pajdaš Django, danes daleč naokrog razvpit dvojec, sta namreč v Jacksonu srečala svojega krmarja.

Pri partiji pokra, ki sta jo nesramno dobila, sta dodobra oskubila mestne veljake, da si po tem večeru še nekaj časa niso mogli privoščiti malo ljubezni.

In ko sta ravno štela dobiček in ga pravično delila med sabo, se jima približa gospod iskrivega pogleda, ki že cel večer sedi ob šanku.

Zgleda, da je v gostilni domač, saj sproščeno zapeljuje gostilničarjevo ženo in takisto sproščeno zbija neokusne šale na njen račun z njenim možem.

Čestita jima za odlično kartanje in jima da besedo, da ta partija ne bo šla v pozabo.

To se je seveda dalo razumeti na oba načina.

V znak občudovanja ju povabi na pijačo.

In tako steče pogovor.

On izve, da sta onadva na poti po zlato, in onadva izvesta, da je on šerif tega mesta in da je tudi sam zlatu neomajno naklonjen.

Dogovorijo se, da takoj zjutraj skupaj odrinejo, da so trije na poti spretnejši kot bi bil en sam.

Kaj se je zgodilo na poti, ne ve nihče. Ve se samo to, da se je od treh s poti vrnil samo en, in to zelo bogat ...

1. PRIZOR: Another day in paradise

Za šankom so Rose, Šerif in Zdravnik. Zdravnik pije, sloni, omahuje. Zelo je že pijan. Rose pogleduje Šerifa. Ta se muza. Rose očitno izgublja potrpljenje. Kaže, da je zdravnik ravno sredi zgodbe in da premor med njegovo pripovedjo traja že nekaj časa.

ZDRAVNIK: ... Saj ga razumem ... po svoje ... Šerif, morate ga razumeti ... pa ti ... tudi ... mislim ... odvisen je od njih, ne ... od svojih ljubic ... no, seveda, ima jih veliko!

ŠERIF: Imel jih je veliko!

ZDRAVNIK: Ljubic ... to mi je ostalo v spominu od starega McKenzieja, on jim je pravil ljubice ... pa še res jih je imel rad ...

ŠERIF: No, in kam ga je to pripeljalo?

ZDRAVNIK: Ampak jaz mu nisem mogel pomagati ... res ...

ŠERIF: Staremu Mckenzieju živ bog ne bi mogel pomagati.

ZDRAVNIK: Ne Mckenzieju ... tisto je ...

ŠERIF: Komu pa?

ZDRAVNIK: Kartnerju. Razumem ga, veš ... skrbi ga ... a ti razumeš, da človeka skrbi ... za svoje ljubice ...

ŠERIF: Kakšne ljubice, bog te nima rad, krava je krava! Natoči!

ZDRAVNIK: Ne! Gospod Šerif, smem oponirati?

ŠERIF: Prosim?

ZDRAVNIK: Krava ni človek! Nikoli ni bila in nikoli ne bo! To ti mora biti jasno! Natoči!

ŠERIF: *se zareži.* O, kako smele misli za tako ogabnega pijanca, kot si ti!

ZDRAVNIK: Saj jih zapisujem, ampak kdo bo to bral? ... Te vprašam ... mene res skrbi ... a ti razumeš, da človeka skrbi ...

Odide na stranišče. Za šankom ostaneta Rose in Šerif. Rose zabodeno gleda v Šerifa. Ta sprva umika pogled, nato jo pogleda strmo naravnost.

ŠERIF: Kaj me gledaš?

ROSE: Nalizan je do amena.

ŠERIF: Hotela si zdravnika, dobila si zdravnika.

ROSE: S takšnim zdravnikom si pod milim nebom nimam kaj!

ŠERIF: Če je poskrbel za Kartnerjeve ljubice, bo pa tudi za tvoje.

ROSE: Z dolžnim spoštovanjem, Šerif, prosim, če ne primerjate mojih punc s Kartnerjevim govedom.

ŠERIF: Zakaj ne? Smrdijo enako!

ROSE: Saj zato sem pa prosila za zdravnika. Poleg tega mislim, da se ta neskončna zgodba okrog Kartnerjeve živine misli zaključiti s tem, da so krave navsezadnje pocrkale.

Zdravnik se vrne za šank.

Zdravnik: Ljubica ...

Rose: Rose!

Zdravnik: A ti razumeš, da gre za razliko v želodcih. Ti

imaš enega, ljubica pa jih ima štiri, če ne več ...

Rose: Sam bog vas ne mara, doktor ... štiri želodce, če ne več ... sram vas bilo!

Pride Jack.

Jack: Živeli. Šerif.

Šerif: Glej ga, fanta.

Jack: Pripeljal si nam zdravnika.

Šerif: Tako tako.

Jack: Natoči!

Rose: Saj je že pijan.

Jack: No, kako pa naj trezen brede po gnilih češpljah, a je tako, John?

Šerif: Tako tako.

Rose: Jack, če so se punce izrabile ...

Jack: Bodo pa za pol cene. Stradali ne bomo, a je tako, John?

Šerif ga strogo pogleda, dovolj mu je duhovičenja.

Jack: Kako gre z železnico?

Šerif: Počasi.

Jack: Zdaj, ko smo se znebili starega McKenzieja ...

Šerif: Kaj je z McAlistarjem?

Jack: Urejeno.

Šerif: Mehikanec noče prodati. In to za dober denar. Ki ga je, med nami, tako ali tako škoda za ... Nič, treba bo iti na obisk.

Jack: Seveda, samo ... dogovor se zna malo zavleči, če bo takrat doma tudi baba pa otroci ... kako naj rečem, človek se težko sprosti pred občinstvom ...

Šerif: Brez obzirnosti! Naj bo za zgled ostalim.

In se gledata. Jack predvsem išče v Šerifovem pogledu nek namig, da je razumel prav. Ve, da ima Šerif zelo jasno misijo, in ve, da Šerif nerad vidi ovire na poti, in seveda ve, da če Šerifu zmanjka volje, da bi oviro zaobšel, jo zravna z zemljo ... Torej, ga razume prav?

Jack *pomirljivo*: No ... saj se ne mudi. Naša stvar poteka ...

Šerif: Prepočasi!

Jack: No, ampak zdaj, ko jih ne ostane več veliko...

Šerif: Natoči in poračunaj.

Jack: Je že v redu, Šerif.

Rose: Jack ...

Jack: Sem rekel, da je v redu!

Rose: In kaj bom z njim? Do zdaj je spil za 20 srebrnih, za to, da je prišel, jih bo računal vsaj še 80, pa če tudi ne pride do nadstropja ...

Jack: Rose.

Rose: Od včeraj ni ostalo nič ...

Šerif: Rose ... kot je rekel Jack, stradali ne boste. Nastavi.

Rose noče sodelovati v Šerifovi igri, v kateri ji meče zlatnike med prsi. Jack jo grdo prime.

Rose: Z dolžnim spoštovanjem, Šerif ...

Jack: Šerif je rekel, da nastavi!

Jo prime za obe roki, pograbi za bluzo, tako da odstopi od kože, in nastavi proti Šerifu. Ta pocilja in zlatnik se ujame med njeni dojki. Jack se objestno nasmeji in čestita Šerifu.

Jack: Vsakič v polno, John, vsakič v polno.

V gostilno stopi gost.

2. PRIZOR: Who's the new kid in town?

Ker je to majhno mesto in ker je to gostilna majhnega mesta, ljudje v njej niso navajeni naključnežev. Če pa že koga korak pripelje mimo, potem je to dogodek. Zato se zdaj vsi obrnejo in oči uprejo v prišleka. Čuden je gost. Droben z velikim klobukom, globoko poveznjenim na oči, in hodi nekako narejeno. Izgleda kot poba, ki se igra moža.

Jo: Živeli. *In gre proti šanku, ampak sede stran od do sedaj sedečih.*

Jack: Živeli.

Rose: Dobrodošli, s čim lahko postrežem?

Jo: Natoči!

Rose pogleda Jacka, ta namigne, naj natoči. Še zmeraj vsi gledajo v poba.

Pob je malce čudaški. Gleda predse in si nekaj mrmra.

Jo: Birdy, birdy, birdy ...

Izgleda zamaknjeno. S tem verjetno odganja nezaželjene od sebe. Spije 5 požirkov naenkrat, potem vrže na mizo kovanice in prične neko igro, ki je samo zanj.

Rose: Kam te nese dečko? Ne spomnim se, da bi te že kdaj videla tukaj ...

Jo ji nič ne odgovori, prebira svoje kovančke.

Rose: Hej!

In se nasloni na šank naravnost pred fanta. Ta dvigne pogled navzgor in opazi njeno bujno oprsje.

Jo: Divje ...

Rose ga zdaj pogleda v obraz in vidi, da je fant pred njo v resnici ženska. Par minut suspenza, potem gromek krohot. Jo se prestraši, da bi jo ženska že na samem začetku razkrinkala, zato takoj skrije pogled in začne agresivno.

Jo: Birdy, birdy, birdy ...

Jack: 10 srebrnih, pa lahko namočiš svoj smrkav nos vanje.

Jo: Hvala, gospod, nisem za take hece.

Šerif: Pazljivo, poba. Ne bi rad, da tako užališ Rose. Sploh pa ne Jacka, čigar last so te prsi. Veš, naš Jackie je dober in potrpežljiv človek, ampak je zelo občutljiv glede svoje lastnine. Ne bi rad, da tako sredi dneva izgubi živec.

Jo se spet izgubi v svojo igro s kovanci.

Jack: Čuj me dečko, to ni mesto za zgublence. Za zgublence je prerija! Široka, neskončna, od vzhoda do izhoda Njegovega imena. Peljem te zvečer, če se mi zahoče ... in noč je dolga, dečko. Na preriji. Pa se ti išči ali zgublaj. Kojot ti za smernico! Tebi, nesramnost neugledna! Pogledaj mi v oči, če se pogovarjava!

Rose: Pusti nesrečno dušico, Jack ...

Šerif: To ni mesto za zgublence ... ahm, ja ...

Jack: Sem prav povedal, John. Še se spomnim, kako si zadnjega sam pospremil med zveri.

Šerif: Sam, seveda, sam. Tako je edino pravilno v moji knjižici moškosti.

Šerif in Jack *v en glas*. The stars at night / are big and bright / deep in the heart of Texas. / The prairie sky / is wide and high / deep in the heart of Texas.

Rose: Prosim te, Jack, ne obujaj takih spominov ...

Jack: Zavedaj se ženska, da moramo biti temu človeku tukaj hvaležni za veliko stvari. Očistil je naše mesto smeti. In lažje se diha.

Rose: Bog ti prihrani, mali Georgie je bil samo otrok ...

Indijanec: A Georgie je bil tačrn otrok?

Šerif ustrelil Indijanca.

Šerif: Ne izgublaj besed na nesnagi, Rose. Tisto ni bil otrok, tisto je bilo Satanovo darilo lepi Suzani in ona že ve, zakaj.

Rose: Sem se že ustrašila, da ste pozabili na Suzano ...

Šerif: Nikoli!

Indijanec: A Suzana je bila tista tablong?

Šerif ga ustrelil.

Rose: Zadnjič sem slišala, da jo je nekdo videl ...

Šerif: Dovolj bo, Rose, če ti je življenje drago.

Jack: In Satana je bilo tiste dni povsod ...

Indijanec: A Satan je ta ...

Šerif ga ustrelil.

Zdravnik: Šerif, pravica božja, ne glede na to, kaj ljudje pravijo naokoli, res si postavil mesto na temelje. Po novem človeku res ni več nerodno priti sem.

Šerif: Kaj pravijo naokoli?

Zdravnik: No, saj veš, da si pokvarjen, da imaš ognjen goltanec namesto srca in ta goltanec da požira cele ljudi z dušami vred, ker je tako lačen zlata. Pač, jasno, zaradi tistih dveh pred leti ...

Rose: Dovolj bo doktor!!! Spili ste svoje, mislim, da

ste si opomogli od dolge poti, zdaj vas pa prosim, da se sprehodite do nadstropja in opravite.

Zdravnik: Kaj me zdaj priganjaš, nesreča božja, ti bi se najbolj od vseh morala spomniti tistega črnega ...

Jack zelo grobo odrine Rose od Zdravnika, prime Zdravnika za ovratnik in mu zapreti.

Jack: Ne vem, če ste sledili, doktor, Šerif je prišleku lepo povedal in zapomnite si tudi vi. Zelo sem občutljiv, ko gre za mojo lastnino. In moja lastnina je čista, zelo dobro smo poskrbeli za to. Pazite, kaj govorite ...

Šerif: Dobro je, Jack ... je že dobro. Pijan je, ne ve, kaj govori. Vidiš, takim odpustimo.

Šerif: No, pa tudi Rose že lep čas ve, kako se obnašati. To je že treba reči.

Jack odrine Zdravnika proti stopnicam, ta se opoteče, pogleda Rose.

Zdravnik: Preveč se vam je nakopičilo pod to ubogo streho. Škoda bo tvoje lepe glave, ko se bo vse naenkrat zrušilo ...

In nadaljuje pot po stopnicah.

Šerif s pogledom premotri tujca in, ne da bi pogledal Jacka, spregovori.

Šerif: Grem ... Jack, sicer pa sem prišel, da si rečeva besedo ali dve o naši stvari.

Jack: Zato sem tukaj, John.

Na tej točki se zapleteta v pogovor. Mogoče slišen, mogoče ne. Vemo samo, da sta Jack in Šerif očitno skupaj v brezsravnostih, ki čistijo to mesto in ga gradijo na tako zdravih temeljih.

Če je slišen:

John: Kot sem ti že prej omenil ali navrgel, stvar se odvija prepočasi. In ne izgublaj besed o potrpežljivosti, ker je to lastnost, ki je ne cenim pretirano. In zakaj bi jo? Potrpežljivost je za ljudi, ki so šibkega uma in počasne roke ...

Jack: Za ženske.

Šerif: Tako, za ženske ...

Jack: No, ampak če počakamo še dan ali dva, to še ne pomeni, da smo potrpežljivi.

Šerif: Hm, ja ... vidiš, ne razumeš ... Če se razve, da pod božjim svodom obstaja človek, ki je pustil čakati Šerifa Johna M. McCueja, ta pa, da je bil potrpežljiv ...

Jack: Razumem, ampak ...

Šerif *razdražljivo*: Ne, ne razumeš!! Jaz ne mislim nikogar več čakati! Zato ker tudi mene na vzhodu nihče ne čaka. Za njih smo, žali bog, mi vsi enaki. Če se ne pogodijo z mano, bodo, verjemi mi, našli nekoga drugega za posel!

Jack: To bi bilo potem slabo za vse nas.

John: Tako.

Šerif: Železnica mora skozi Jackson. Ne bom pustil, da to mesto zgine zaradi posameznikov, ki ne razumejo ... V imenu boga, pravica je z mano! V življenju je treba kaj žrtvovati, da prideš do boga! Jaz sem žrtvoval ...

Jack: Gospod ve, da si!

Rose: Amen.

Šerif: Jaz sem žrtvoval! Bil sem izgubljen! Bil sem izgubljen, a bog me je našel!

Rose in Jack: Amen!

Šerif: In bog mi je pokazal pot do zlata!
Mojo dušo je zagrabila mrzlica!
Ob vsakem koraku so vstajale pred mano gore zlata!
In tisoče sužnjev se mi je klanjalo!
In čakalo na moj ukaz!
Miriade lepih devic so tekmovalle med sabo.
Za mojo ljubezen.
Imel sem hud napad zlate mrzlice!

*Pod Šerifovim blaznenjem raste in se spušča melodija
Golden fever.*

Jack: Torej kaj ... zberem ljudi in odjahamo na vzhod do
gospode in jim pokažemo, kako občujemo na zahodu ...

Šerif: Hm, ja ... vidiš, ne razumeš ... ravno take stvari nas
v očeh gospode delajo majhne in divjake. Jaz pa ne bi rad
bil več majhen ... vse dajem od sebe, da to mesto ne bi
bilo več tako prekleto preprosto, da bi lahko sedel za mizo
z gospodo, jih gledal strmo v oči in bi tako oni bili tisti, ki
bi čutili ponižnost.

Rose in Jo.

Rose: Slabo ti teče ...

Jo: Slabo teče, ker je to navadna pasja scalina.

Rose: Hočeš še?

Jo: Prosim.

Rose: V resnici gre za majhne stvari, veš. Za malenkosti.
Pravi moški nikoli ne reče prosim, kadar naroči. In ko smo
že pri tem, nikoli ne odreče, če mu gospodar ponudi oprsje
svoje žene.

Jo: Se razume. Ampak, kot kaže, očitno nisem pravi
moški.

Rose: Se razume. Kaže, kakor kaže. Zaenkrat še zelo

neočitno. Ampak dovolj, da opazim jaz. Pazljivo. Kakšno igro igraš?

Jo: Zelo nevarno, ljubica. Ni si ti treba razbijati svoje lepe glavice z mano.

Rose: Hvala za obzirnost, ampak je žal tako s to mojo lepo glavo, da ko jo nekaj zanima, ne zna odnehati ...

Jo: Lepa glava, a neumna, da izgublja čas tukaj s takimi.

Rose: Šlo mi je kar dobro, dokler nisi prišel mimo.

Jo: Story of my life. No, pa mi povej, kaj lepa mlada dama počne med tako zalego?

Rose: Spet te moram opozoriti, da taka vprašanja tukaj niso dobrodošla.

Jo: Niso. Pa jih nekdo vendarle mora vprašati. Mogoče je najbolje za vse, če jih zastavi tak zgubljenec, kot sem jaz.

Rose: O tem bi morala še razmisliti ...

Jo: Ti in on?

Rose: Zdel se mi je zelo čeden in ni mi dopuščal druge možnosti. Kaj sem pa vedela o življenju? Dekle iz zakotja s slabimi izkušnjami ...

Jo: Ljubezen?

Rose: Pa si res posrečen ... uporabljaš besede, ki nič ne pomenijo. Od kod pa si?

Jo: Od nekje, kjer take besede pomenijo vse.

Rose: Well played. Poročila sva se v vročici in zdaj živiva tukaj, vse odkar je ogenj izpuhtel ...

Jack: Natoči.

Šerif: Ne da bi te žalostil, srce ... ampak, bog te nima rad, tvoje pivo je navadna pasja scalina ...

Rose: Oh, Šerif John McCue ... potrpite ... po tretjem je vsak vrček slajši.

Šerif: Žali bog ...

Jack: No, kako potem, dečko ... že greš, hvala bogu?

Jo: Hvala, gospod, mislim, da bom ostal še malo, gospa mi ponuja razvedrilo, ampak mene bolj mika igra. Slišal sem, da tukaj igrate moško igro.

Jack: To pa!

Šerif: Hm ... ja. Moško igro. Vsekakor nekaj, kar ni zate, dečko.

Jo: Mogoče res. Lahko bi mi dali vsaj priložnost, da se naučim.

Jack: Od koga si pa slišal, da ... od kod, si že rekel, da prihajaš?

Jo: Nisem še rekel ...

Šerif: No?

Suspenz.

3. PRIZOR: The forgotten soul returns

Vrata se odprejo in na njih moška silhueta. Vsi se obrnejo in otrpnejo. Vsi prepoznajo Djanga.

Vsi razen enega, ki sedi s hrbtom obrnjen proti vratom. Kakor da bi slutil, se Šerif noče in noče obrniti.

Jack: John ...

Šerif: Kaj pa je?

Rose: Django? *In mogoče omedli.*

Slika zamrzne za nekaj trenutkov. Nato se Šerif zelo počasi obrne.

Šerif: Django! I thought I left you dead ...

Django: Not dead enough!

4. PRIZOR: The great fight

Django pograbi za pištolo in ustrelj proti Šerifu, ta se izmakne, Jack mu skoči v bran, Rose kriči, Jo se v trenutku strezni v strahu, da ji bodo izmaknili plen izpred oči, in tako naprej ... V glavnem – vname se strahovit obračun s pištolami.

Na sredini obračuna se spusti po stopnicah Bolna kurba. Njen prihod je nadvse markanten. Nekje na sredini se zave, kaj se v gostilni dogaja, a se ne pusti motiti. Elegantly se sprehodi do odrčka, kjer je do zdaj sameval Indijanec, mu nekaj zamrmra, ta začne igrati uvod v pesem in ona zapoje Lilac wine.

Po odpetem komadu razvije list papirja in prebere ženitveni oglas:

Bolna kurba: Dama, ki zna prati, kuhati, ribati, šivati, molsti, presti, tkati, okopavati (orati ne zna), sekati drva, kuriti ogenj, krmiti prašiče, rediti kokoši, zibati zibko (z zlatim peskom, hvala ti, o bog!), žagati deske, zabijati žeblje itd. To je samo nekaj osnovnih dejavnosti.

In zdaj nadgradnja: pred daljšim časom je prišla do stavčne skladnje, prebrala je Murrayev zemljepis in dve poglavji Pikove slovnice. Zna poiskati šest držav na zemljevidu, zna brati in, kakor vidite, tudi pisati. Zna – še danes – slikati rože, metulje, ladje itd., pa tudi pleskati hiše, ograje itd.

In zdaj njeni pogoji. Njena starost je njena stvar. Ni niti lepa kot roža niti grda kot strašilo, vendar ne bo vzela starca in ne moškega, ki ni vsaj malo bolj izobražen od nje. Imeti mora veliko zlata, kajti podpisana se bo zavezala opravljati vsa zgoraj naštetá dela šele, ko bo imela v rokah 20.000 dolarjev.

Ko konča, se sprehodi nazaj, od koder je prišla, ali pa enostavno sede za šank in še enega prižge.

Obračun je strahovit in traja vse do takrat, dokler ga Rose ne prekine s strelom iz svoje dvocevke, ki jo hrani izpod šanka.

5. PRIZOR: The love scene

Po pretepu so v gostilni Rose in Django ter Jo, ki leži nezavestna. Tišina. Sliši se samo glas glaževine, ki jo Rose pospravlja s šanka. Po pretepu je ostal nered, ki ga je zdaj treba urediti. Django je privezan na nek steber ali nekaj podobnega in počasi prihaja k zavesti. Sliši zvok glaževine. Odpre oči in zagleda Rose, ta zavzeto pospravlja in vsake toliko časa pogleda Djanga.

Indijanec: V vsakem srcu je majhen prostor, sveto varen in neverjetno močan. Tam se celijo rane ljubezni in seveda razočaranja. Ta majhen prostor oživlja srce, da se lahko vžge spet takoj in scela. Govoril ji je v previdnem tonu in ona mu je odgovarjala brez vsakršnega sprenevedanja. In vendar je vedel, da ji obljublja preveč in da je tišina, s katero se neuspešno brani, premalo. Njeno srce se je vnelo, to je vedel. In vedel je, da na tem svetu ni nevarnejšega ognja od ljubezni obupanega dekleta.

Indijanec začne s pesmijo, ki govori o Rose in Djangu iz nekega drugega časa, mogoče od takrat, ko je Django prvič stopil v to gostilno.

Indijanec *oponaša Djanga*:
Every time I've held a rose
It seems I only felt the thorns
And so it goes, and so it goes
And so will you soon I suppose

Indijanec *oponaša Rose*:
I will share this room with you
And you can have this heart to break

Indijanec *oponaša Django.*

And this is why my eyes are closed
It's just as well for all I've seen
And so it goes, and so it goes

Indijanec *oponaša Rose.*

And you're the only one who knows
So I would choose to be with you
That's if the choice were mine to make
But you can make decisions too
And you can have this heart to break ...

Indijanec še ne konča parodije, ko Rose spet pograbi dvocevko in ga ustrelj.

Čez čas ...

Django: Si sama?

Rose dolgo časa ne odgovori, pogleda proti vratom, nato pokima.

Django: Te je strah?

Rose odkima.

Django: Saj tudi ni treba, da bi te bilo.

Rose se pomenljivo nasmehne.

Django: Mi lahko pomagaš?

Rose odkima.

Django: Seveda ne.

Django: Oprosti za ...

Rose: Je že v redu. *Noče nadaljevati pogovora.*

Django: Rose ...

Rose: Nehaj! Nehaj ...

Django: Ne se jeziti, Rose ... takrat je bilo ...

Rose: Da ne bi slučajno!!! Če ima kdo pravico povedati to zgodbo, sem to edinole jaz! Jaz sem jo pa, hvala bogu, pozabila.

Django: Mogoče je tako še najboljše.

Rose: Pa kako lahko to rečeš?!

Django: Zakaj si jezna, Rose?

Rose: Ti to resno?

Rose rekonstruira zadnje izdihljaje tistega večera pred toliko leti, ko sta se nazadnje videla, zapoje kako, ji je zvečer dvoril.

Lay, lady, lay, lay across my big brass bed,
Lay, lady, lay, lay across my big brass bed,
Whatever colours you have in your mind
I'll show them to you and you'll see them shine.

In kako se je zjutraj poslovil.

Stay, lady, stay, stay with your man awhile
Until the break of day, let me see you make him smile
His mind is dirty but his hands are clean
And you're the best thing that he's ever seen.

Django: Nisem vedel, da ti vse tisto toliko pomeni ...

Rose: Saj mi ne.

Django: Zakaj pa potem zganjaš cel teater? Žejen sem ...

Rose nalije kozarec vode in ga nese Djangu. Zdaj ga vidi v obraz.

Rose: Ljubi bog, Django ... Ne bi se smel vrniti.

Django: O, pa sem se moral.

Rose: Kaj pa si pričakoval, da se bo zgodilo? Da boš stopil noter – in kaj? Da bo John padel na kolena – in kaj? *Oponaša Šerifa*. Django, pasja nemarnost!! Veš, te čakam že ves ta čas, veš ... da ti vrnem ves denar, veš ... in vidiš, zdaj lahko umrem, razumeš ... kar sam se bom!

Django: Rose! Oprosti ...

Rose: Ni se ti treba se opravičevati, Django. Razumem. Tako kot takrat, tudi danes nisi prišel sem zaradi mene, in jasno, tvoje zgodbe se dogajajo zelo daleč stran mene. Ampak veš, jaz rada verjamem. Še zdaj. Ker ko si tako želiš, da bi bil srečen, včasih v srce sprejmeš eno malo laž ...

Django: Škoda te je, Rose ... za to.

Rose: Vidiš, to je spet ena taka laž, recimo. Škoda te je, Rose, za Jacka, za to pasje mesto, kaj pa zate, Django?

Django: Tudi zame.

Rose: No, in kaj naj zdaj taka božja dragocenost, kot sem jaz, počne na tem svetu? Če si nisi sposoben izboljšati razmer, si jih tudi ne zaslužiš. Mislim, da prav spadam sem. *Premor*. Kako lažje bi bilo, če bi ti zdaj ugotovil, da ljubiš samo mene, in če bi jaz v taistem trenutku v srcu začutila taisto ljubezen. Kako lažje bi bilo, če bi se potem enostavno prijela za roke in samo šla.

Jack: Kam bi pa tako šla, Rose?

Rose: Jack ... nisem te slišala.

Jack: Očitno me nisi slišala, sem pa zato jaz slišal tebe, Rose ... No, povej, kam bi šla s črnuhom?

Rose: Nikamor. Hotela sem samo povedati ...

Jack: Ja? Kaj?

Rose je tiho.

Jack: Si mu hotela povedati, kako je bilo takrat, tistega jutra, ko je odjahal s Šerifom? Kako si bila žalostna ... in kako jaz dolgo časa nisem našel načina, da bi te uveselil ... seveda, če bi vedel, zakaj ... Kako sem bil neumen. A ne pol toliko neumen, Rose, kot si ti zdaj, če si pozabila, kako sem potem, ko sem ugotovil, da si se ponujala tej steklini, zdravil tvojo bolezen.

Jack jo pograbi, ona se ne upira.

Rose: Jack, prosim, ne spet ...

Jack: Saj veš, da nerad, ampak očitno je treba še.

In jo udari.

Rose: Au.

Jack: Kako šele mene boli, Rose, ko me tako ponižuješ.

In jo udari.

Jack: Smrdiš! Po tem! Tako kot si takrat smrdela!

Rose: Saj se ga nisem niti dotaknila ...

Jack: Kako naj te ljubim, Rose? Pošten človek kot sem jaz!

Jack: Ubijaš me, Rose! A zavedaj se, psica nehvaležna, da če je vprašanje moje ali tvoje smrti, ne mislim oklevati!

Rose: Prosim, Jack ...

Jack: Ne! Enkrat sem bil milosten s tabo in glej, kako se mi ta milost vrača! Kako mi jo ti vračaš!! Ne morem ti več pomagati!

Udriha po njej.

Jack: No, kaj je zdaj, črnuh? Vidiš, koliko mu je mar zate ... če bi bil mož, bi ti pomagal. Pa ti noče, Rose. In ti tudi ne more! Lajdra satanova!

Jack: Zadnja priložnost, da se mi opravičiš, preden te pospremim v večnost ...

Eyes that show some disappointment
And there's been quite a lot in her life
She's the foundation I lean on
My woman my woman my wife

Everyday has been uphill we climb
But we can't reach the top
I'm weak and I'm easily discouraged
She just smiles when I want to stop

Two little babies were born in the spring
But died when the winter was new
I lost control of my mind and my soul
But my woman's faith carried us through

Lord give her my share of heaven
If I've earned any here in this life
Cause God I believe she deserves it
My woman my woman my wife

*Prime jo v primež in obrne proti Djangu, prisili Indijanca,
da začne igrati njeno pesem:*

Sometimes it's hard to be a woman
Giving all your love to just one man
You'll have bad times, and he'll have good times
Doin' things that you don't understand
But if you love him, you'll forgive him
Even though he's hard to understand
And if you love him, oh be proud of him
'Cause after all he's just a man.
Stand by your man, give him two arms to cling to
And something warm to come to

When nights are cold and lonely.
Stand by your man, and show the world you love him
Keep giving all the love you can.
Stand by your man.

V tem trenutku se izza njega nariše silhueta, na katero ni računal. Jo je prišla k zavesti, pograbila stol in zamahnila z njim po Jackovi betici.

Ali

Ko Rose odpoje, če bo slika pretresljiva, zadržimo moment, če ne, pesem prekine silhueta, ki s pištolo stisne Jacka v kot.

Ali

Ravno, ko odpojeta do konca, se Djangu uspe s svojim pipcem, ki ga je že ves čas imel v roki in se z njim hotel rešiti vrvi, odreši. Tako brez vrvi plane pokonci, Jack izpusti Rose, ta pograbi dvocevko in meri zdaj v enega zdaj v drugega. Oba otrpneta, saj vidita, da je ženska na robu živčnega zloma. Oba hočeta s prigovarjanjem umiriti ubogo žensko, ko se izza Rose pojavi Jo, jo nežno poboža, pomiri in odvzame puško. Rose se zgrudi ob šank, zdaj ima vse niti v rokah Jo.

Jo: Z veseljem bi v tem trenutku izpraznil pištolo na tebi, pa so naboji že obljubljeni.

Jack: Ne igraj se heroja, fant ...

Jo: Če še enkrat slišim lekcijo o pravi moški knjižici ...

Django: Dečko ...

Jo: Glej, glej, kdo se je končno oglasil. Če bi nekdo mojo žensko tako nemarno pretepal ...

Naenkrat:

Rose: Jaz nisem njegova ...

Jack: Rose ...

Django: Odveži me ...

Jo: Ne me prekinjati! Pravim, če bi kdo mojo žensko tako nemarno pretepal, ne bi bilo sile, ki bi mi preprečila, da ga ubijem.

Rose: Samo ne mi spet o ljubezni.

Jack: O čem?

Jo: Vidiš, srce ...

Rose: Ne ti meni srce!

Jo: Kaj sem rekel o prekinjanju?! Pravim, od vseh bolečin te najbolj boli misel, da te ne ljubi ...

Rose: Če bi me, me takrat ne bi ...

Jo: Pustil same tu ... Poznam ljudi, ki so svoje ženske pustili same zaradi zlata. Ampak ne zaradi pomanjkanja ljubezni, temveč zaradi pomanjkanja smisla za ljubezen.

Django: Dečko ... jaz nimam nobene zamere do tebe. Tukaj sem samo zaradi ene stvari ...

Jo: Jaz tudi.

Django: Nekaj mi pravi, da nama je ta stvar skupna.

Jo: Ne zanima me sodelovanje. I fly solo. Minila me je želja po pogovoru. Takole bomo naredili ...

Zaslišimo škripanje vrat. Django zgrabi Jacka in se skrije za eno krilo nihajnih vrat, Jo se skrije za drugo. Šerif vstopi v gostilno, zagleda Rose samo s hrbtom obrnjeno proti vratom. Suspenz. Slišimo samo škripanje kozarca, ki ga Rose briše.

Šerif: Kje je črnuh, Rose?

Šerif: Zelo bi me prizadelo, če bi ugotovil, da si se spozabila ...

Rose se obrne, John jo vidi z razbitim obrazom.

Šerif: Bog se te usmili, Jackie ... počasi bo treba nehati s tem ... škoda lepega obraza ... Jack? Upam, da si tega nisi zaslužila.

Jo se prikrade Šerifu za hrbet, mu uperi puško v hrbet, revolver pa prisloni na glavo.

Šerif: To ni ravno pošteno. Nisem oborožen.

Jo: Imaš prav. Dajmo tako, da bo prav zares pošteno. Po protokolu. Želim, da je tako lepo in čisto, da bo kronist, ki bo te dogodke zabeležil, užival slavo še tisoč let.

Šerif: Lahko upam na poziv na dvoboj?

Jo: Idiot, to je poziv na dvoboj. Jebeš tipa, ki nima smisla za poetično.

6. PRIZOR: Dvoboj

Jo in Šerif si stojita nasproti. Napetost v telesih, napetost iz oči ... Šerif prvi pograbi po revolverju in Jo odstreli klobuk. Lasje se vsujejo izpod njega. Jo izkoristi Šerifovo začudenost in mu odstreli revolver iz roke. Ko se ta hoče stegniti po njem, ustrela še enkrat opozorilno v njegovo smer.

John: Jack!

Jolene: No, Johnny ... dva moška nad ubogo žensko ... je to pošteno v tvoji knjižici moškosti?

John: *se nasmehne v zadregi.* Kot ženska bi morala vedeti, da življenje pač ni pošteno.

Jolene: Očitno ne veš, kdo sem.

John: In? Očitno bi moral, ali kaj?

Jolene: Očitno. Pa ne zdaj, zdaj je prepozno in celo zelo nevažno ...

John: Brez dramatiziranja ženska, Šerif John M. McCue ne bo umrl pod žensko roko!

Jolene: Verjemi mi na besedo, lahko pa tudi ta tvoj slab izgovor za zdravnika potrди, da v meni ni prav nič več ženskega.

John: Prav posrečeno ... Rekla si, zdaj je prepozno in celo zelo nevažno, sva se srečala že kdaj prej?

Pred Jolene se prikaže Jimmy, kot privid iz sanj.

Jolene: Krasna noč,
polna zvezd,
nad gorskim grebenom
se pozibava lunin krajec.

Na drugi strani visoke gore
so ostale moje ljubezni,
od vsega tega sem se poslovil.
Taki spomini raznežijo srce,
celo v pustinji,
kjer je sebičnost največja vladarica.
Prerija se odpre,
mislim, da bi lahko
za vedno ostal tukaj in počival.

Jolene Šerifa ustrelj v ramo.

Šerif: Au.

Jolene: Trije so šli po zlato, vrnil se je en sam, in to zelo bogat ...

Šerif: Jimmy ...

Jolene ga ustrelj v drugo ramo.

Jolene: Jimmy, ja ...

Svetloba v prostoru se nenadoma spremeni in označi nadzemeljsko atmosfero. Na odrček k Indijancu pride lep moški z razprto srajco, na kratek uvod zapoje:

Jimmy: Pridi, pridi, ko mesec zaide,
pridi k meni.

Da te nihče na cesti ne najde,
pridi.

Kdor te najde, ne daj se mu prepoznati.

Kdor te spozna, ne pusti se mu udariti.

Pridi, pridi, ko mesec zaide,
pridi k meni.

Po odpeti pesmi se svetloba povrne v zemeljski čas dvoboja.

Jolene ustrelj Šerifa dvakrat v srce.

Jolene: Očitno je potrpežljivost res ženska lastnost. Ampak zelo dragocena, veš, Johnny, naredi take trenutke zelo zelo sladke, ampak ...

Začne neusmiljeno streljati vanj.

Jolene: Še slajše je, če si daš malo duška.

Rose in Jack ter Django: He is dead.

Jolene: Not dead enough!

EPILOG

Vsi, ki so še živi, sedijo za šankom in se pogovarjajo o Šerifovih zadnjih besedah. Čez čas se Django in Jolene, ki se je odločila, da spet skrije lase in pojde po svetu kot Jo, odpravita. Django povabi tudi Rose. Ta ga pogleda in zapoje:

A kick in the teeth is good for some
A kiss with a fist is better than none
A kiss with a fist is better than none
I broke your jaw once before
I spilled your blood upon the floor
You broke my leg in a return
So let's sit back and watch the bed burn
Blood sticks
Sweat drips
Break the lock if it don't fit
A kick in the teeth is good for some
A kiss with a fist is better than none
A kiss with a fist is better than none

ALI

MRTVO, A
NE DOVOLJ,
DA NE BI
OŽIVELO

JAKA SMER-
KOLJ SIMO-
NETI

Catchy naslov slovenske dramske novitete *Not Dead Enough / Western* že pred pričetkom branja zastavlja vprašanje: Kdo točno je tisti, ki ni dovolj mrtev? Kdo od likov, ki se je navkljub nemogočim okoliščinam in željam drugih izognil preranim srečanjem s svojo lastno minljivostjo? Morda ne *kdo*, temveč *kaj*? Zamera, ki bi jo bilo bolje pokopati globoko pod nabrano zlato, ali ljubezen, ki v neusmiljeni preriji nima mesta v besedi, kaj šele v telesu? Seveda, to smrt je mogoče razumeti tudi širše, v oziru na danes postopoma izumirajoči ali v hibridnih rekonfiguracijah (*Cowboys&Aliens*, 2011) obujeni žanr, s katerim se besedilo eksplicitno navdihuje. Še širše je naslov mogoče razumeti metagledališko kot nastavek za odrsko obujanje mrtvih ob vsakokratni predstavi, kakor se v lokalni kurbišča, kjer se besedilo odvija, nikakor ne pusti pokončati Indijanec, ki kljub smrtnim strelom zombijevsko obuja svojo prisotnost. Besedilo svoj naslov izkoristi za zaključno repliko prizora, v katerem junakinja pokonča glavnega zlikovca, s čimer

implicira, da zlo ni (in ne bo nikoli) zares pokončano. Vendar kaj je to zlo, ki ga *Not Dead Enough / Western* opisuje, in morda še pomembneje, zakaj si za formo svoje parabole jemlje čas in prostor, ki sta na prvi pogled tako tuja slovenski sodobnosti?

Bogata ikonografija prerije se bralcu razpre v prologu. V sržu dogajanja sedmih prizorov, ki si kronološko sledijo skorajda brez kakršnihkoli časovnih elips, s čimer zapleti v zgodbi postanejo še potencirano (žanrsko) napeti, pa se omeji na majhno gostilno, šank in nekaj miz, nekje v ozadju pa majhen odrček, na katerem se odvijajo predvsem pevski nastopi. *Not Dead Enough / Western* se prične kot konverzacijska drama. Po pripovedni ekspoziciji predzgodbe se ta nadaljuje v brezsravnih, mestoma prostaških gostilniških pogovorih, ki skozi dialog razkrivajo temeljne vsebine, na katerih sloni zgodba. Vendar se z razvojem dogajanja spreminja tudi pisava, ki iz kavbojskih klepetov prične posegati po vedno bolj »gledaliških« pristopih, vpeljuje pesmi in dolge neme situacije,

ki spominjajo na napete filmske montaže, s čimer neposredno izzivajo sam medij gledališča. Potencial dinamiziranja uprizoritvenih postopkov nosi tudi poigravanje z jezikom, saj liki govorijo več registrov, od poetično vzdignjenega do zaznamovano arhaičnega, mestoma pa prestopijo tudi v angleščino. Ti koščki, vezani tudi na glasbeni izbor, ki se poslužuje že znanih komadov kot *readymade* sredstev za vzpostavljanje atmosfere, delujejo po eni strani kot asociativni ostanki filmskih predhodnikov in po drugi kot poigravanje s samo dramatiko. Skozi besedilo se preneha osredotočanje na like kot enote zaključnega sveta in se preko didaskalije odpira v metagledališkost z opisovanjem lučnih ter atmosferskih sprememb. Še posebej močno pa je ta igra s samim pisanjem vpeljana takrat, ko je za posamezni prizor izpisanih več različic, pri čemer besedilo naslavlja odrsko situacijo in se nanjo odziva, zadržuje napeto atmosfero skozi tišino ali ponudi drugo bolj razlagalno ter tekstualno verzijo prizora. Besedilo tako

bolj kot zaključeno literarno delo deluje kot vzpostavitev terena za igro v prostoru, za igro v gledališču.

V kopici arhetipskih situacij, ki jih prepoznamo iz prizorov klasičnih ameriških vesternov oziroma še bolj verjetno iz njihovih sodobnih popkulturnih parafraz, *Not Dead Enough / Western* opisuje tiste najbolj čiste motive svojega filmskega predhodnika. V središču je zgodba med dobrim in zlim odeta v piktoreskno pokrajino. Kot ugotavlja Michael Agresta v članku *How the Western Was Lost (and Why It Matters)*, je v danes kanonskih primerih jasno, da je prava grožnja za junaka sistemska ureditev, ki je prirejena v prid bogatih in privilegiranih, da je iskanje zlikovca ekvivalentno iskanju smisla v času vladavine nasilnega maščevanja, da je zaklad plastična uresničitev (ameriškega) sna. Kakor vsi žanrski filmi je tudi western skozi svoj razvoj doživel veliko sprememb, zato se tukaj posvečamo bolj občim asociacijam, ki jih evocira beseda. Njegova struktura namreč napeljuje ravno k temu postopku,

kolažiranju asociacij na vestern in njihovo predrugačenje, ironiziranje, komentiranje ... Že prvi, samotni podobi moškega na konju *Not Dead Enough / Western* nasprotuje, ko skozi prolog vzpostavi svojo žensko protagonistko – Jolene, ki večji del besedila preživi pod krinko moškega z imenom Jo.

Vendar bi težko rekli, da se v tem vpeljuje nova, drugačna perspektiva, bolj gre za vpenjanje v obstoječi družbeni red. Ob novici, da je zanosila, se Jolenin mož Jimmy odpravi v iskanje zlata. Nekaj časa pozneje pa Jolene, po tem ko ji divji samotarji ravnice pokoljejo vse ovčice, tudi sama odide zdoma iskat Jimmyja. Onemogla obleži po treh dneh na pol poti do mesta in doživi splav. Ob tem ne izgubi le otroka, temveč svoje telo: »Nič več žensko, bilo je na veke pokvarjeno.« Stik s smrtjo jo je ohrabil, njeno milino je zamenjala žilava trpežnost, torej Jolene je postala Jo, stereotipno žensko ranljivost je spremenila v maskulino hrabrost. Splav deluje skorajda alegorično, s smrtjo otroka, za katerega si je njen mož želel, da bi bila deklica Leanne, umre tudi Jolene in se

(pre)rodi v novo življenje. Taka je prišla do konja, s konjem objahala kurbišča, da je končno prišla do gostilne Jackson, ki je po govoricah pogubila njenega moža Jimmyja. Jo je v igro tako vpeljana ne kot sredstvo upora samega po sebi (njena vloga ima v začetku značaj bolj boječega opazovalca kakor prišleka, ki bo prevrnil sistem), temveč kot potencial upora, ki bi lahko vzniknil iz njene infiltracije v »moški svet« kavbojev. To preobleko lahko razumemo dobesedno kot komentar na patriarhalno ureditev, ki jo vzpostavlja žanr in je še danes v drugih mehanizmih prevladujoča. Smiselno pa je iskati tudi njene širše implikacije, ki pa jih lahko beremo skozi drugi ženski lik, Rose.

Rose, žena Jacka Jacksona, natakarica in vodja kurbišča gostilne Jackson, se do svojega glasu povzdigne statusno. Njene punce v besedilu ne nastopijo kot liki, o njih, prostitutkah, se le govori. Izjema je Bolna kurba, ki nastopi v prizoru *The great fight*, ko se v gostilni vname strahovit obračun s pištolami. Bolna kurba se ne pusti motiti,

najprej v spremljavi (ne)mrtvega Indijanca odpoje *Lilac wine*, nato pa prebere svoj ženitveni oglas. Slikovit in kanček ironičen oglas, ki ga obdaja veliki akcijski prizor, deluje kot nekakšen žalosten komentar na gledališkost, ki je potrebna, da lahko ženska, tudi sicer označena kot bolna, spregovori sama zase, pa čeprav zgolj v službi tega, da se iz svojega položaja lahko spravi le s pomočjo moškega. Nasprotno je Rose psihološko orisana in njeno delovanje ni uokvirjeno v »prizore« gledališkega značaja. Vendar za to ne potrebuje preobleke, njena večkrat izpostavljena fizična prvina je bujno oprsje, torej nastopi kot ženska, četudi vseprej kot stereotipna podoba miline, ki se jo je Jolene otresla na začetku svoje poti. Rose se mora zavoljo lastnega preživetja vpeti v sistem, odreči se spolni kolegialnosti in igrati mačistično diktirano vlogo gostilničarke. Kot taka trpi seksistične opazke in je pogosto tretirana kot spolni objekt, poželenje, ki je utrdilo spoštovanje drugih do njenega moža, kot lahko slišimo v prizoru *Who's the new kid in town*: »Pazljivo, poba. Ne bi rad,

da tako užališ Rose. Sploh pa ne Jacka, čigar last so te prsi. Veš, naš Jackie je dober in potrpežljiv človek, ampak je zelo občutljiv na svojo lastnino.» Rosin upor je v tem svetu lahko le majhen, ko denimo nasprotuje primerjanju svojih deklet s pašno živino ali pa ko zavezniško ne izda dekleta, ki ga prepozna pod Jojino krinko. Michael Newton v članku *Lonely rangers: the dark side of westerns* zapiše, da western danes morda ne bi prestal slavnega Bechdelovega testa¹¹, vendar je v povojnem času, v katerem je prišlo do množičnega nasprotovanja ženski emancipaciji, predstavljal teren za razmeroma potentne vloge žensk. Te so pogosto nastopale v nekakšni moralni razpetosti med nasiljem, ki ga praviloma proizvajajo moški, in lastno etično držo, ki je naznanjala predvsem odklon ali upor do politike nasilja, četudi je služila bolj kontrapunktu kot lastni zgodbovni liniji. Grenka sprijaznjenost z usodo, ki jo lahko beremo v pogovoru med Rose in Jo. Sprijaznjenost tudi z dejstvom, da se njun svet vrti okrog moških in bi lahko nasprotno verjetje opredelili le kot

naivno. Ta konflikt se zelo jasno nahaja v liku Rose, ki pa osvetljuje Jolene in njeno masko tudi iz bolj splošnega preživetvenega trenutka. Lahko bi torej rekli, da ne gre toliko za to, da se ženska preobleče v moškega (čeprav spolnega aspekta v branju zagotovo ne gre spregledati), temveč za to, da se ogoljufana posameznica (predstavnica zatiranih) predstavlja kot privilegirani posameznik oziroma njegov približek zato, da bi njena dejanja lahko pridobila veljavo.

Tudi Jo ni resnično privilegirana, to funkcijo zapolnjuje Šerif John, nekakšna kantorjevska figura strica iz ozadja, ki vleče vse niti majhnega mesta. Njegovi interesi so zelo jasno koristoljubni in v stilu prerije, ki še ne pozna roke zakona (ali ravno zato, ker jo sodeč po imenu lika predstavlja on sam), na poti k uspehu za Šerifa ni ovir. Če se pojavijo, jih naglo odstrani, kakor je jasno implicirano, da je odstranil tudi Joleninega moža Jimmyja. Šerif je zelo jasen antagonist, kot zlikovec zanimiv predvsem zato, ker se v svoji maniri ne razločuje zares od vseh ostalih likov, igra isto »moško igro« kot vsi ostali,

lahko bi rekli le, da jo očitno igra uspešneje. Šerif je namreč tisti iz prologa, ki se je z Jimmyjem in njegovim pajdašem podal na pot zlata in se edini vrnil. Jimmyjev pajdaš »črnuh« Django se vplete s podobnim motivom kot Jo – željo po maščevanju. Djangov prihod pa sunkovito zaostri tudi dramsko dogajanje, ki iz bolj dialoških struktur preide v podajanje dogajanja preko opisnih didaskalij in v vsebino zgodbe skozi pesem, replike pa se zgoščajo v udarne enostavčnice (onelinarje). Django, zaznamovan predvsem s svojo raso, je v svojem nastopu neuspešen, v bitki izgubi in privezan za steber je primoran opazovati Jacka, kako pretepa Rose, potem ko izve, da je ta v Djanga zaljubljena. Figura Djanga je funkcijska, je le še en obraz družbene nepravice, odvod za rasizem, kot je Rose za seksizem. Maska, ki je ne more prikriti (rasa), pa ga postavlja v pozicijo večnega tujstva. Njegov upor je analogen z ženskima likoma, nasilja ne gre preseči, vanj se vključuje, čeprav se bralčevo oko postavlja na stran upanja, da bo postrojena trojica zatiranih Jolene/Jo,

Rose, Django s svojo zmago tudi prinesla pomiritev in drugačen družbeni red. S tem se nastavijo silnice za končni *Dvoboj* med Jo in Šerifom, predstavnikom nekakšne univerzalne moči zatiranja, ki v eni svojih replik besedilo ponese celo do Donalda Trumpa. Kratek, a zelo udaren vdor aktualnosti v fikcijsko pripoved napoveduje spodnašanje tal dramskim temeljem, ki smo jim do sedaj sledili.

Zmagoslavje dobrega nad zlim je pričakovano, izid sam pa dvomljiv. Preden Jolene, opolnomočena s fantazmatskim nastopom mrtvega Jimmyja, zada usodne strele v Šerifovo telo, mu pove: » *Verjemi mi na besedo, lahko pa tudi ta tvoj slab izgovor za zdravnika potrdi, da v meni ni prav nič več ženskega.* « Prav tako v epilogu preberemo, da si ponovno nadane krinko Joa, ki je bila med dvobojem razkrinkana, in se z Djangom poda na pot. Maščevanje samo ne prinese nobenega zmagoslavja, najsi bo odstranjen vrhovni izvor zla, nasilje se nadaljuje. Mračna nota, podkrepljena z dejstvom, da ga nadaljujeta žrtvi nasilja, prevzemajoč

podobo rablja. V nenaslovljenosti tega trenutka prehoda se razkriva problematika posameznika, ki jo lahko razumemo kot odgovor na uvodna vprašanja. Ponazorjena in dokončno zakoličena z Rose, ki v odgovor na Djangovo povabilo k pridružitvi na poti (metaforično torej osvoboditvi iz nasilnega razmerja) odgovori s pesmijo *Kiss with a fist*. Lahko bi rekli, da je »a kiss with a fist is better than none« izjemno pesimističen pogled na zaključek zgodbe, vendar ga uprizoritveno lahko razumemo kot naslovitev širših strukturno diktiranih nepravice kakor tudi kot Roseino vzpostavitev in spremembo razmerja moči v njenem razmerju. Jack se konec koncev pridruži ostalim za šankom po obračunu, četudi skozi besedilo vseskozi bojazljivo nastopa na strani Šerifa. *Not Dead Enough / Western* ne nudi odgovorov, temveč jemlje specifičen kontekst prostora in časa za naslavljanje izjemno aktualne problematike moči in posledic, ki jih moč pušča na posamezniku, družbi. Njena splošna besedilna nastavljenost pa ustvarja kopico formalnih in zanimivejših uprizoritvenih

izhodišč. Branje besedila sočasno z ustvarjanjem Divjega Zahoda gradi tudi na njegovem rušenju, parodiranju in v tem odrskem potencialu za preizpraševanje in zapolnjevanje nezaključenih idejnih linij. Nad besedilom tako visi neprestani potujitveni učinek premestitve tako v času, kraju kakor tudi mediju žanra, s čimer se zdi, da lažje uvidimo opisane probleme v lastnih kontekstih. Če namreč še vedno lahko potegnemo vzporednice med svetom, v katerem živimo, in svetom, ki ga prikazuje western, je očitno, da le-ta še ni popolnoma mrtev, da je »not dead enough« in bi bilo morda za marsikateri del smiselno zabiti zadnji žebelj v krsto.

Literatura in viri:

Agresta, Michael. *How the Western Was Lost (and Why It Matters)*. The Atlantic, 24. jul. 2013. Dostopno na: <https://www.theatlantic.com/entertainment/archive/2013/07/how-the-western-was-lost-and-why-it-matters/278057/>

Bramesco, Charles. *How the Western Got Lost: Why the Genre Needs to Innovate to Survive*. The Guardian, 26. jan. 2018. Dostopno na: <https://www.theguardian.com/film/2018/jan/26/how-the-western-got-lost-why-the-genre-needs-to-innovate-to-survive>

Newton, Michael. *Lonely rangers: the dark side of westerns*. The Guardian, 6. maj 2016. Dostopno na: <https://www.theguardian.com/film/2016/may/06/dark-side-westerns-film-bfi-season-ride-lonesome>

Not dead enough / Western, verzija 22. 8. 2019

1 Znan tudi kot Bechdel-Wallace test izhaja iz leta 1985 kot merilo za reprezentacijo žensk predvsem v filmih in pisanju. Načeloma je sestavljen iz opazovanja dveh aspektov umetniškega dela: 1) delo vsebuje pogovor vsaj dveh žensk, 2) pogovor je o nečem drugem kot o moškem. Pogosto je dodano, da morata biti lika žensk imenovana.

Medtem, v Gleju

TRIGGER 2020 PROGRAM TRIGGER 2020

SOBOTA, 29. AVGUST

11.00 (Lokacija: Gledališče Glej) uvodno predavanje Zale Dobovšek in Maje Šorli, ki bosta kontekstualizirali lokalne pogoje in umetniške smernice.

13.00 (Lokacija: Gledališče Glej) NEJA TOMŠIČ: OPIJSKE LADJE vizualni esej s čajnim obredom // dolžina: 90 min // produkcija: Neja Tomšič in Gledališče Glej, koprodukcija: MoTA

15.00 (Lokacija: Gledališče Glej) NEJA TOMŠIČ: OPIJSKE LADJE vizualni esej s čajnim obredom // dolžina: 90 min // produkcija: Neja Tomšič in Gledališče Glej, koprodukcija: MoTA

17.30 (Lokacija: Stara mestna elektrarna) SIMONA SEMENIČ: DRUGIČ // performans // dolžina: 70 min // produkcija: Mesto žensk

19.00 (Lokacija: Moderna galerija) OLJA GRUBIČ: GOLO ŽIVLJENJE // performans // dolžina: 50 min // produkcija: VIA NEGATIVA

22.00 (Lokacija: Stara mestna elektrarna) LEJA JURIŠIČ, MILKO LAZAR: De Facto (pojdi s seboj) // performans // dolžina: 70 min // produkcija: Pekinpah, Leja Jurišič, koprodukcija: Cankarjev dom

NEDELJA, 30. AVGUST

17.00 (Lokacija: Španski Borci) Vito Weis, Uroš Kaurin: HEROJ 2.0 - Predstava vseh predstav // performans // dolžina: 90 min // produkcija: Moment, koprodukcija: EN-KNAP

Ljubljana
19.00 (Lokacija: Gledališče Glej) Urška Brodar, Jure Novak, Katarina Štegnar: KATARINA PO NAROČILU // predstava // dolžina: 70 min // produkcija: Gledališče Glej; koprodukcija: Zavod Poza

20.00 (SI) in 22.00 (EN) (Lokacija: Stara mestna elektrarna) MARKO BULC: PRVA AL-TRUISTIČNA PREDSTAVA // performans // dolžina: 60 min // produkcija: Bunker, Ljubljana

PONEDELJEK, 31. AVGUST

14.00 - 16.00 (Lokacija: Gledališče Glej) Predavanje in pogovor o internacionalizaciji, platformah in vzhodnih kontekstih z Anniko Ūprus in Nevenko Koprivšek.

17.00 (Lokacija: Gledališče Glej) NEJA TOMŠIČ: OPIJSKE LADJE vizualni esej s čajnim obredom // dolžina: 90 min // produkcija: Neja Tomšič in Gledališče Glej, koprodukcija: MoTA

18.00 (Lokacija: Slovensko mladinsko gledališče) Žiga Divjak: Gejm // avtorska predstava // dolžina: 110 min // produkcija: Slovensko mladinsko gledališče; Maska Ljubljana

21.00 (Lokacija: ŠD Tabor) BETON LTD.: ICH KANN NICHT ANDERS // performans // dolžina: 60 min // produkcija: Bunker, Ljubljana

22.00 (Lokacija: Stara mestna elektrarna) Tatovi podob // tehno-burleska // dolžina: 75 min // produkcija: Emanat, Ljubljana

TOREK, 1. SEPTEMBER

10.00 - 16.00 (Lokacija: SLOGI - Slovenski gledališki inštitut) Okolja in strategije internacionalizacije projektov // Praktična delavnica za producente in umetnike z Ivo Horvat (ArtRe-public)

SREDA, 2. SEPTEMBER

10.00 - 16.00 (Lokacija: SLOGI - Slovenski gledališki inštitut)

Okolja in strategije internacionalizacije projektov // Praktična delavnica za producente in

umetnike z Ivo Horvat (ArtRe-public)
ČETRTEK, 3. SEPTEMBER

10.00 - 16.00 (Lokacija: SLOGI - Slovenski gledališki inštitut) Okolja in strategije internacionalizacije projektov // Praktična delavnica za producente in umetnike z Ivo Horvat (ArtRe-public)

O platformi TRIGGER

Trigger je platforma za sodobne uprizoritvene prakse, ki jo Gledališče Glej razvija skupaj s Centrom za kreativnost, Momentom, Slovenskim mladinskim gledališčem / Novo Pošto, Mestom žensk, Pekinpahom in Bunkerjem. Namenjena je krepitvi kompetenc neodvisnih producentov in umetnikov s podudarkom na internacionalizaciji in mednarodnih povezavah. Platforma združuje showcase produkcije s potencialom za mednarodni trg, serijo pogovorov, predavanj in delavnic s kuratorji različnih tujih festivalov, agenti, specialisti za distribucijo in mednarodna sodelovanja. Namen platforme je pridobivanje specializiranih znanj s področja oblikovanja strategij in metodologij za distribucijo, mreženje in internacionalizacijo sodobnih scenskih umetnosti.

Cilji platforme:

- izboljšati konkurenčne možnosti za slovenske umetnike na mednarodnem trgu;
- izboljšati položaj za slovenske producente s področja neodvisne uprizoritvene produkcije;
- izboljšati možnosti distribucije neodvisne produkcije s področja uprizoritvenih umetnosti nacionalno in mednarodno;
- skrbeti za prenos kompetenc na področjih, kjer v Sloveniji ni formalnih ali neformalnih možnosti izobraževanja in napredovanja (s področja produkcije, managementa in tehničnih podpornih poklicev);
- vzpostavljati in vzdrževati povezave s pomembnimi evropskimi festivali in producenti;
- promovirati slovenske umetnike in produkcije s področja uprizoritvenih umetnosti;

- dolgoročno vplivati na razno-
vrstnost domače produkcije
zaradi izmenjave dobrih praks
in izkušenj v tujini;
- večja stabilnost domačih
producentov.

Sodelujoči producenti:

Koprodukcija:
Center za kreativnost

Strateški razvoj:
Gledališče Glej
Moment
Bunker Ljubljana
Pekinpah
Mesto Žensk
Slovensko mladinsko gledališče
(s programom Nove pošte)

Programsko sodelovanje:
Zavod Maska
Via Negativa
Emanat
En Knap
produkcije individualnih ume-
tnikov in kolektivov.

Želimo si, da bi se seznam
sodelujočih producentov v
bodoče še širil.

pekinpah

bunker

Glej

Mestna občina
Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

POTENTIAL STATES

avtorska predstava / Eva Nina Lampič in Beliban zu Stolberg
ljubljanska premiera: 23. oktober 2020

*A obstajam, če Kurdistan ne
obstaja? Sem živa, če je Jugo-
slavija mrtva?*

Tri posameznice, pisateljica, režiserka in igralka, se srečajo in delajo predstavo o Jugoslaviji in Kurdistanu. Soočajo se z osebnostnimi razlikami, različnimi političnimi prepričanji in pristopi do gledališča. Kmalu postane jasno, da vsaka zasleduje svoj cilj. Različni cilji postanejo ovira. Potrebno se bo pogajati. Kakšen bo izplen? Kakšne so žrtve? Čigav glas bo slišan? Kdo si bo izboril največ prostora? Predstava »Potential States« prikazuje transnacionalno evropsko uprizoritveno delo v nastajanju, ki razgrinja raznolikosti dinamike in okoliščin, ki vplivajo na umetniško delo, in ne razmišlja le o državah, mejah in kolektivnih pripovedih, temveč poudarja vzporednice med osebno in geopolitično realnostjo.

Kolofon

Koncept: Eva Nina Lampič in Beliban zu Stolberg
Zasnova in izvedba: Barbara Kukovec (Maribor, Ljubljana), Eva Nina Lampič, Beliban zu Stolberg, Linda Vaher (Berlin)
Scenografija in dokumentacija: Dani Modrej
Oblikovanje zvoka: Aleš Zorec
Dramaturško svetovanje: Fabian Löwenbrück
Produkcija: Nika Bezeljak (Moment), Barbara Poček (Gledališče Glej), Tina Pfurr (Ballhaus Ost)
Izvršna produkcija: Anna Mareike Holtz (ehrlische arbeit)
Posebna zahvala: Jerko Bakotin, Boris Buden, Gülistan Gübrey, Gal Kirn, Erik Valenčič, Mitja Velikonja

Datumi uprizoritve:

18. in 19. september, Moment, Maribor, Slovenija
23. in 24. september, Gledališče Glej, Ljubljana, Slovenija
10. in 11. oktober, Ballhaus Ost, Berlin, Nemčija
Podpora: Ministrstvo za kulturo RS, Mestna občina Maribor, Mestna občina Ljubljana, Fundacija Robert Bosch (Nemčija)

Sreče Lov

mladinska avtorska predstava / Glej
premiera: 20. julij 2020

O predstavi
Kdo tukaj je srečen? Kdo tukaj je srečen vsaj enkrat na mesec? Kdo tukaj pa hoče biti srečen?

V večnem lovu je toliko žalostnih stvari, da nujno rabimo recept za srečo. A bomo zmagal sreče lov? Pa kaj to sploh pomeni, zmagat'? Je zmagovalcev lahko več ali morajo ostali (iz)pasti, da nemu uspe?

Brez skrbi, sojenice so se že organizirale, uprava jim pošilja nove delovne sile in zdaj nam ne preostane nič drugega, kot da zgolj zaupamo v proces. Če bomo padli 7-krat, bomo vstali 8-krat. Plesali bomo, kot da nas nihče ne gleda. Vstani, razturaj, ponovi.

Kolofon

Soavtorji in nastopajoči: Almedin Kajtažović, Petruša Urša Koželj, Tina Malenšek in Petja Rozman
Režija: Kaja Savodnik
Dramaturgija: Manca Dečman
Kostumografija: Mateja Čibej
Mentorja: Vid Klemenc, Anja Pirnat
Izvršna produkcija: Inga Remeta
Tehnično vodstvo: Brina Ivanetič
Produkcija: Gledališče Glej

Kdo sem?

mednarodna mladinska koprodukcija / ID: Babylon / Glej
premiera: 19. februar 2020

O predstavi
Šest mladih išče svojo identiteto. Kdo sem, kam grem in od kod prihajam? Pripadam prostoru, v katerem živim, ali tistemu, iz katerega izhajam? Sprašujem se, zakaj izločam, zakaj odrivam, zakaj se bojim drugačnega. Skozi svoje izkušnje in izkušnje številnih drugih poskušam najti svojo pripadnost. Poskušam najti svoj dom.

Kolofon
Avtorica besedila: Nadège Prugnard
Režiserka: Tijana Zinajić
Performerji: Tina Malenšek (SI), Rebeka Štokelj Hlede (SI), Jule Viebrock (DE), Mariana De Freitas Mothe' (IT), Theo Gonin (FR), Tendayi Mutongerwa (UK)
Izvršna producentka: Inga Remeta
Producenti: SNG Nova Gorica, Gledališče Glej, delleAli theater, Das Letzte Kleinod, Théâtre du Pélican in The Albany

Mednarodna koprodukcija je nastala v sklopu evropskega projekta ID: Babylon, ki ga sofinancira Evropska komisija v sklopu programa Ustvarjalna Evropa.

O projektu ID: Babylon

ID: BABYLON je gledališki projekt, preko katerega raziskujemo izkušnje najstnikov po Evropi. Začel se je konec leta 2018 z antropološko raziskavo v obliki pogovorov in intervjujev z mladimi iz vrste držav, ki imajo različna ozadja in izkušnje, vključno z izkušnjo migracij. Njihovi interesi, upanja in strahovi bodo temelj del, ki jih bomo ustvarili v nadaljevanju.

Partnerji projekta smo ID: BABYLON ustvarili kot odgovor na številne izzive, s katerimi se dandanes soočajo najstniki, vključno s porastom ekstremizma, nacionalizma in izzivov, ki jih prinašajo migracije ljudi. Naša vizija projekta je razvoj transnacionalne identitete in ideje skupnega evropskega državljanstva za mlade, ki bi jim pomagala oblikovati širši pogled onkraj meja njihovih rojstnih držav.

Projekt sofinancira Evropska komisija prek programa Ustvarjalna Evropa.

Sofinancira program
Evropske unije
Ustvarjalna Evropa

ŠtudenTeater 5.0

Festival ŠtudenTeater 5.0 smo zaradi epidemije izvedli v spremenjeni različici, delo v skupinah pa je do marca potekalo nemoteno. Glej, tudi to se zgodi.

ŠtudenTeater 5.0 festival študentskih avtorskih predstav: 13.-15. marec 2020 @ Gledališče Glej, Ljubljana

13./ob 18h
HOMO ABSURDUS

O predstavi
Kakšno je življenje v modernem svetu? Kako se najdemo v njem? Ob pripovedovanju zgodb iz širnega sveta namišljenih zakonov in protokolov je bila ta čudaškost osvetljena tako z lučjo humorja kot tudi tesnobe. Že samo dejstvo, da Ken-Guruji stojijo pred vami na deskah, narejenih iz mrtvih organizmov, in za publiko razgaljajo lasten um je ... abusrd.

Kolofon
Nastopajo: Gal Tišler, Timotej Kresnik, Žiga Sevšek, Dejan Beriša in Sandra Štefanec
Tehnična podpora: Aljaž Majcenovič
Mentorica: Barbara Jamšek
Produkcija: Moment

13./ob 20h

! O predstavi
Kako se česarkoli lotiti, če se ne strinjaš v osnovnih premisah? Mora igralec opravičiti svoj obstoj na odru s tem, da publiko nekaj sporoči? Ali zadostuje že to, da je na odru in da se občinstvo nima preveč slabo? ! je avtorska predstava o ustvarjanju in nestrinjanju. In mogoče o tudi o kompromisih.

Kolofon
Avtorja predstave in nastopajoča: Jan Franc Podbrežnik in Luka Piletič
Mentorica: Barbara Jamšek
Produkcija: Moment

13./ob 22h
STAND BY ME

O predstavi
Kje si?
Stand by me

Kaj pa če...
Kaj sliši srce?
Kakšne stvari skrivamo v sebi in kako dolgo?
Kaj je prav in kaj narobe?
Kaj je nevarno, na meji? Slišiš?
Šum notranjosti. Kakšen zvok ima?
Jaz sem,...

Gledam v tla...
Zberi se.
Jaz imam fanta. Jaz sem v razmerju. Kaj pa če se zazrem, če se ti zazrem v oči?

ZAKAJ SE SKRIVAMO? KAJ SKRIVAMO?

Prihodnost,
Nezadovoljstvo,
Bližina, nevarnost,
Kaj je prepovedano,
Strah, rizik, fantazija,
Pogum, prešuštvo,
Želje, užitek,
Kaj je realnost,
Privlačnost,
Kaj so meje? Kaj počnem?
Zakaj? Zmedenost.
To ni prav. Etika. Morala.

Kolofon
Ona: Larisa Lara Pohorec
On: Martin Gerbec
Mentor: Miha Nemec
Produkcija: KUD Krea

14./ob 19h
CIMRI

O predstavi
»Denar je sveta vladar.« V sodobnem svetu tisti, ki ponudi največ denarja, zmaga. Ne glede na to, kakšne motive in cilje ima. Kaj pa etika? Kaj pa osnovno človeško dostojanstvo?

Cimri so zgrajeni na ideji neoliberalizma – klasičnem modelu samoregulativnega prostega trga, ki temelji na zakonu ponudbe in povpraševanja. Na odru boste lahko opazovali idealizirano obliko tržne ekonomije, kjer ponudniki in kupci izmenjujejo dobrine svobodno, na temelju medsebojnega dogovora o ceni. Ponudniki bodo tako iztržili najvišjo ceno, ki so jo kupci pripravljeni plačati za določeno dobrino.

Toda. Imajo res vse stvari na svetu svojo ceno? Ste pripravljeni prodati svoja moralna načela? Za kakšno ceno? Bi prodali svojo sestro? Očeta? Otroka?

Kolofon
Igrajo:
Lotus Dharma (Domen): Janez
Konda, 29
Helena: Rahela Merhar, 25
Mila: Julija Mišič, 20
Rebeka: Katja Špindler, 24
Lara Luna: Pia Porenta, 27
Gospa iz ozadja: Lara Jerkovič,
23

Režija: Lara Jerkovič, 23
Mentorica: Hristina Vasič
Tomše
Produkcija: Gledališče Glej

14./ob 21h
SPODNJA IGRA

O predstavi
Zgoraj, spodaj...morda nekje
vmes.
Je staro zdaj mlado? Je sploh
intimno, če ni javno? Neuspeh
naš uspeh?
Posameznik oblikovalec
družbe, a družba oblikovalka
posameznika. Kaj je zdaj spodaj
in kaj zgoraj?
Zgoraj, spodaj...morda nekje
vmes.
Smo res vsi le svoji ali je moje
zdaj tudi tvoje? Če si ti zgoraj,
sem jaz spodaj. Ampak jaz
postajam ti in ti postajaš jaz. Še
drugačnost je ista.
Zgoraj, spodaj...morda nekje
vmes.
Ozreš se naokoli in tam je...
Kontrast, ta čudovitost življenja.
Je še važno kaj je zgoraj in kaj
spodaj?
Zgoraj, spodaj...morda nekje
vmes.
Se vidimo
spodaj.

Kolofon
Nastopajoči in avtorji pred-
stave:
Nikola Drole, Hana Rijavec,
Ana Ropič, Tanja Srednik, Nana
Žuža Strle, Tamara Šmit, Teja
Šmuc, Nik Knavs Vovko
Mentor: Rok Kravanja
Produkcija: Gledališče Glej

15./ ob 19h
VROČ VETER

O predstavi
Druženje ali prisiljena soču-
tnost? Sreča ali prikrit strah
pred obsodbo? Osamljenost v
množici brezbriznih ljudi.

V množici prisiljene sreče,
empatije in konstantne
medsebojne komunikacije
nastaja vedno večja želja po

individualizmu in prikrivanju
resnice. Kaj izreči naglas in kaj
zadržati zase? Kdaj izgubimo
nadzor nad lastno presojo
situacij? Kako (p)ostanemo
samostojni, če ima vsak
priliko v nas videti sebe? V
modernem svetu obljubljen
svobode se počutimo ujeti v
balončke lastne identitete, ki
jih veter neprestano raznaša po
horizontu neusmiljene človeške
brezbrižnosti.

Predstava v predstavi o
predstavi ljudi o ljudeh.

Kolofon
Nastopajo:
Tia Lončar
Vesna Markič
Olivera Milašinovič
Aleksandra Kmetič

Oblikovanje luči in zvoka: Lara
Šifrer
Mentor: Vid Klemenc
Produkcija: Gledališče Glej

15./ ob 21h
KRATEK STIK

O predstavi
A se spomniš, ko sva prvič
skupaj bedela do jutranjih ur?
Obžalovala sem slab seks in še
slabši zajtrk. Potem sem odšla
domov in na prehodu za pešce
me je zbil avto. Sovražim se
zato, ker nikoli ne pogledam
desno, levo in še enkrat faking
desno, tako kot me je učila ba-
bica. Slab seks nikoli ne prinese
nič dobrega.

Kolofon
Igrajo: Luna Pentek, Ališa
Kasjak Gutman, Domen Novak,
Lara Ekar Grlj, Vitja Divčić, Urša
Klešnik,
Ana Markežič
Mentor: Klemen Janežič
Produkcija: Gledališče Glej

O projektu ŠtudenTeater 5.0

Že peto sezono s študenti in
gledališkimi ustvarjalci ustvar-
jamo študijski proces avtorskih
predstav - ŠtudenTeater.

ŠtudenTeater je program za
študente negledaliških progra-

mov, ki želijo nadgraditi svoje
gledališko in ustvarjalno znanje
in želijo živeti oder.

Javni sklad RS za kulturne
dejavnosti (JSKD), Gledališče
Glej Ljubljana, KUD Krea Nova
Gorica in Moment Maribor v
sodelovanju z GT22 s svojo
profesionalno in strokovno
podporo oblikujemo in vodimo
ideje študentov v okvirih avtor-
skega, plesnega, performativ-
nega in glasbenega gledališča.

Ideja projekta je ustanovitev
ene ali več študentskih gleda-
liških skupin, znotraj katere ih
se udeleženci pod vodstvom
strokovnjakov naučijo
različnih vidikov gledališkega
ustvarjanja in razvijejo svojo
lastno gledališko poetiko ter jo
predstavijo v predstavi avtor-
skega gledališča.

Kraj izvedbe: Ljubljana, Mari-
bor, Koper, Nova Gorica
Mentorji (uvodni vikend):
Klemen Janežič, Rok Kravanja,
Tatjana Peršuh in Grega Zorc

Festivalska ekipa in produkcija

Umetniško vodstvo in koor-
dinacija projekta: Jan Pirnat,
Matjaž Šmalc, Inga Remeta,
Marko Bratuš (k.g.)
Kordinacija študijskih viken-
dov: Katarina Barbara Simončič
(JSKD Maribor), Sabina Volk
Simčič in Petra Paravan (JSKD
Nova Gorica), Mateja Palčič
(JSKD Koper)
Festivalska tehnika: Grega
Mohorčič, Klemen Švikart
Izvršna produkcija: Inga
Remeta
Glej, stiki z javnostmi: Tjaša
Pureber
JSKD, stiki z javnostmi: Krea-
tivna baza
www.glej.si
www.jskd.si
Festival organizirajo: Gledališče
Glej, Javni sklad Republike Slo-
venije za kulturne dejavnosti,
Moment Maribor in KUD KREA
Nova Gorica.
Festival podpirajo: Študentska
organizacija Univerze v Lju-
bljani, STIKS, Kampus, Mestna
občina Ljubljana in Ministrstvo
za kulturo.

Gledališče Glej
Društvo Gledališče Glej
Gregorčičeva 3
1000 Ljubljana
www.glej.si
info@glej.si

Glej, list
Letnik 12, št.1

Urednica: Tery Žeželj
Slovenski jezikovni pregled:
Svetlana Jandrič
Oblikovanje in prelom: Mina
Fina, Ivian Kan Mujezinović /
Grupa Ee
Fotografije: Ivian Kan
Mujezinović, Peter Giodani

Izdalo: Gledališče Glej
Tisk: Štane Peklaj
Naklada: 300

Podpirajo nas:
Ministrstvo za kulturo RS,
Mestna občina Ljubljana,
Ministrstvo za javno upravo,
JSKD, ŠOU v Ljubljani, Gooja,
Društvo za promocijo glasbe,
Radio študent, Evropska
komisija (program Erasmus+
in Ustvarjalna Evropa,
podprogram Kultura)

Glej, ekipa

Inga Remeta
predsednica društva
vodja programa
producentka
inga@glej.si

Umetniški svet
Jure Novak, Anja Pirnat,
Barbara Poček, Inga Remeta,
Tjaša Pureber

Barbara Poček
vodja izobraževalnih in
rezidenčnih programov
mednarodni projekti
producentka
barbara@glej.si

Anja Pirnat
vodja projektov
producentka
anja@glej.si

Tjaša Pureber
odnosi z javnostmi
tjasa@glej.si

Grega Mohorčič
vodja tehnike
grega@glej.si

Klemen Švikart
tehnična podpora
klemen@glej.si

Brina Ivanetič
tehnična podpora
brina@glej.si

Simon Bezek
tehnična podpora
(simon@glej.si)

Tajništvo
info@glej.si
rezervacije@glej.si

Gostoljubje
Gašper Pirnat, Paulina Pia
Rogač, Tina Malenšek, Kaja
Šavodnik

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Sofinancira program
Evropske unije
Ustvarjalna Evropa

Mestna občina
Ljubljana

Erasmus+

Jskd

JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

ŠOU
v Ljubljani

stiks
društveno stičišče ŠOU v Ljubljani

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Western